TILIFON: Ridaktar 13-66, Sikritar 14-75, Sikritariat 3-75, Şəhər bylege 4-58, Tenge rid. 13-44, Iƣlannar bylege . . . . 12-46, Taratu bylegь 9-01

„КЗЫЛ ТАТАРСТАН“
Kəndəlek gəzit-Partiə Ɵlkə Komitite, Yzək Başqarma, Tatprofsovit həm Şəhər Sovitь orgьnь.
BRƏMNƏP BƏJƏSE 5 TIEN.

ADRIS: г. Казань, Чернышевская ул. д. № 21, ред. газ. «Кзыл-Татарстан»
9 ncь jьl cƣa

QZЬL Tatarstan

Brləşegez bɵten dɵnja eşcelərel
Şimbə, 28 dikəbr 1929 jьl. №297 (2667)
AZЬLU BƏJƏSE: 1 ajƣa - 80 t., 3 ajƣa - 2 s. 30 t., 6 ajƣa - 4 s. 50 t., 1 jlƣa - 8 s. 50 t.,
CIT ILLƏRGƏ: 1 jlƣa - 15 s., 6 ajƣa - 10 s., 3 ajƣa - 5 sum.
POTPISKЬLAR taratu bylegndə, cit şəhərlərdəge agintlarda, S. S. S. R. dəge bɵten pocta bylklərə həm kontorlarnda alьna.

Milli sajasətne

Ytkəryda plancьlьq

Partiə Ɵlkə Komititьnьŋ nujəbr ajnda bulьp uzƣan ɵcnce plinumь milli sajasətne praktik rəyeştə tormşqa ytkəry eşndə plancьlьq eşen julƣa salьp çibəryneŋ kirəklegen əjtep qaldrƣan ide.

Milli sajasətne praktik rəyeştə tormşqa ytkəryde ytkən jьl kyp knə çitşszlklər buldь. Bu çitşszlklərneŋ bik kybese, bilgele ber plan bulmaudan kilep cqtь. Tatarlardan prolitariat kadrьn ystery, alarnьŋ kvalifikatsiələren kytəry həm tatar eşceləren juƣarь urnnarƣa qalqьtu kbek eşlər, hər çirdə plansьz, toqtьmal rəyeştə gnə alьp barldь. Şunьŋ arqasnda urnь-urnь blən uŋьş urnьna, çitşszlklər də kilep cqtь.

Bez ytkən jьl, tatarlardan prolitariat kadrьn ystery turnda partiə Ɵlkə Komititь biorosьnьŋ acьq, konkrit diriktiflarь buluƣa qaramastan, Qazannьŋ qaj ber pritpriətiələrndə bu diriktifnьŋ bozьluьn, tulьsnca ytəlməyen kyrdek. Şulaj uq xzmət birzьsьnьŋ jaŋa eşcelər çibərgəndə tatar eşcelərə ɵcen bilgeləngən prosintnь tulь rəyeştə ytəməye blngən ide. Məsələn, ytkən jьl „Spartak“ fabrigьna jaŋa eşcelər çiƣanda, fabrik idarəseneŋ bu eşkə salqьn qarauь həm başqalar.

Əle ul ƣna da tygel, Bondyg kbek elek-elktən inde tatar prolitariatьnьŋ ucaƣь bulьp kilgən ber zavotta tatar prolitariatьn ystery kbek mɵhim ber eş, məƣlym ber plan bujnca alьp barlmaƣan. Mondьj xəl ber tatatr prolitariatьn ystery məs'ələsndə gnə tygel. Mondьj xəllər ykenckə qarşь milli sajasətneŋ başqa tarmaqlarnda da ocrьjlar. Tatar krəstiən xuçalqlarьn xuçalьq həm kul'turь jaƣnnan kytəry kbek zur burcnь ytəy eşndə də şundьj kyrenşlərne kyrəbez. Məsələn, Mamadьş kantunnda ytkən jьl aubl xuçalьƣь maşinalarьn bylgəndə, kridit eləşkəndə milli momint istən cƣa-[illegible] ide.

[illegible] tygel, bəlki kyberək tə taba alьr idek. Ləkin eş anda tygel. Eş xəzer ənə şul çitşszlklərne btery turnda bara.

Partiə Ɵlkə Komititьnьŋ III nce plinumь jabьluƣa ike aj camasь vaqьt uzsa da, bez milli sajasətne tormşqa [illegible]

[illegible]

1) 3 nce plinumnьŋ milli sajasətne [illegible]

2) Şul uq plinumnьŋ milli sajasətne [illegible] „Milli qomacaularƣa“ [illegible] çimerep [illegible]

[illegible]

Jazgь cəcy kampaniasene 106 maşina-traktor stansьsь.

MƏSKƏY, 26 (Tass). Traktor sintьr 1929-30 ncь jlnь maşina—traktor stansьlarь salu ecen tɵzgən proizvodstva planь raslandь. 1930 ncь jlƣь jazgь cəcy kampaniase vaqtnda eşləjəcək 106 stansь eşləjəcək. Bolar 2 milion 200 meŋ giktar çir əşkələjəcəklər, [illegible] 3 milion 570 meŋ giktar [illegible]

Bolƣariədə faşislar tirrorь

52 eşe bujnca ƣəjplənycelərdən brse (Bolƣariə) iptəş Mladən Stojanof. 15 jlƣa katьr xzmətenə xɵkem itlgən.

Bolƣariədə aq tirror qotьra

VINA, 20 (Tass). Bolƣariə başqalasь Sofiə şəhərnnən sunƣa qalьp alnƣan xəbərlərgə kyrə, 52 rivolytsionirgə sut jasalƣannan suŋ şuşndьj vaqiƣələr bulƣan: ƣəjplənycelər sutnьŋ qərarь uqlƣac:

— „Btsen faşislar sutь“ dip qcqьralar həm „Intrnatsional“ çrlьjlar. Ləkin alar „Intrnatsional“ nьŋ brnce jullarьn ƣna çrlarƣa ɵlgerələr. Şul arada 20 kşelək politsə ətrəte alarnьŋ ɵstenə taşlanьp, rivolvirlarь blən alarnь qinarƣa totьnalar həm zalda atu başlьjlar. Ƣəjplənycelər jozrqlarь blən qarşь torьp polisəjskilərne işkkə taba etep kitrdelər. Şunnan suŋ polisəjskilərgə jardəm kilde. Alar ƣəjplənycelərne mltьq prikladlarь blən bik nьq qinadьlar; qaj berəylərə qatь jaralandьlar.

Fransiə Tşqь Eşlər Ministrlegnnən

PARIZ, 25 (Tass). Govas agintstьvasь xəbər itə:

— Ərbit, Litvinofnьŋ Ruminiə notasьn qabul itməye səbəple ike arada bulьp uzƣan vaqiƣə turnda doklat jasau ɵcen Parizƣa qajta imeş, digən [illegible] eşlər ministrle[illegible] jaŋƣa cƣara.

Fransiə eşcelərə kommunislar partiəse julbaşcьlьƣь astnda

Xzmət xaqьn arttьru julnda kerəş alьp baralar

Fransiə xɵkymətə kommunislar partiəsen ezərklil.

PARIZ, 25 (Tass). Lion tramvaj kompaniəse eşce həm xzmətkərlərgə xzmət xaqьn arttьrrƣa kynmədə. Tramvajcьlar şuŋar qarşь protis jɵzənnən 24 səƣətlek protis zabastovkьsь uzdrdьlar. Əgərdə kompaniə eşcelərneŋ soraularьn ytəməsə, 1 nce ƣinvardan zabastofkь başlarƣa qərar birde.

PARIZ, 25 (Tass). Şəhər idarəse eşcelərə unitarni (rivolytsion) profsojuzlarnьŋ ɵndəye bujnca, Pariz şəhər idarəse pritpriətiələrndə xzmət xaqьn kytəryne sorap kɵcle xərəkət başlandь. Kyptən tygel gnə xuçalar provakatsiə jasap, juƣarь dərəçə eşce həm xzmətkərlərgə gnə xzmət xaqьn arttrdьlar, eşce xzmətkərlərneŋ tɵp massьsьna xzmət xaqь arttьrlmadь. Eşce həm xzmətkərlər moŋar protis xərəkəte başladьlar. Kicə Pariz gaz zavotьnьŋ tybən dərəçə eşce həm xzmətkərlərə eşnə bylep, zavot aldnda protis dimonstratsiəse jasadьlar. Bytən gaz zavotlarnda da eşcelərneŋ şundьj uq cƣşlarь buldь.

PARIZ, 25 (Tass). Apillətsiə sutь Fransiə kommunislar partiəse yzək komitite cline Butoniə, kommunis Lakan həm „Jumanitə“ neŋ elkke ridaktorь Dəni digən kşelərneŋ eşləren qarap, tybənge sutnьŋ qərarьn rasladь. Bolar „Jumanitə“ gəzitndə, Luar şaxtь rajunnda eş taşlaƣan tau eşcelərenəŋ soldatlar blən qərdəşləşylərə turnda məqalə jazuda ƣəjplənələr. Butoniə — 2 jьl tərməgə, Lakan—3 jlƣa, Dəni—4 jlƣa xɵkem itldelər.

PARIZ, 26 (Tass). Piənnedə timer rudniklarnda eşləyce tau eşcelərə 12 kɵn kerəşkənnən suŋ zabastofkьnь tuqtatrƣa məçbyr buldьlar. Cɵnki xuçalar, politsə həm riformislar brgələp eşcelərgə hɵçym jasadьlar.

Eşcelərgə kibitlərdən vaq-təjək burьc biry, şulaj uq miditsina jardəme biry tuqtatldь. Zabastofkьcьlar [illegible] kşelərne ezərklay başlandь. Zandarmnar eşcelərneŋ dimonstьratsiələren tarattьlar. Riformislar Zabastofkьnь çimery ɵcen bɵtən kɵclərə blən trştьlar.

Ənə şundьj ezərkləylər arqasnda, zabastofkьcьlar kerəşne tuqtatrƣa məçbyr buldьlar. Zabastofkь btep eş başlanu blən uk, polək həm italian eşcelərnnən 200 kşe urnnan cƣarldь.

PARIZ, 26 (Tass). Fransiə kommunislar partiəse orƣьnь „Jumanitə“ gəzite, Fransiə kommunislar partiəse tarafnnan Parizda həm provinsiədə cƣarьla torƣan 12 gəzit-zurnal ridaktorlarьnьŋ nicə tapqьr ezərklənyləren jaza. Monnan kyrenyencə, xəzrge kɵndə Fransiə kommunislar partiəse tarafnnan cƣarьla torƣan gəzit ridaktorlarnnan 20 kşe (barsьn brgə alƣanda) 21 jьl 11 aj tərməgə xɵkem itlgənnər. Xəzrge kɵndə bu 20 kşe tərmədə utьralar.

PARIZ, 26 (Tass). Fransiə kommunislar partiəse Yzək Komititь 19 ncь ƣinvardan 26 sьna qədər partiəgə clinnər çiu ɵcen „Linin atnasь“ uzdьrrƣa qərar birde.

PARIZ, 26 (Tass). Kommunislar partiəseneŋ Birlin həm Pariz ojşmalarь arasnda rivolytsiə jarьşь başlanu, Fransiə kommunislar partiəseneŋ provinsiədəge ajrьm ojşmalarь arasnda da jarьş acьluƣa səbəp buldь. Jarьş dogovorlarnda: „Jumanitə“ fondьna aqca çiu, partiə həm profsojuzƣa clinnər çiu, proizvodstva jəcəjkeləren, fabrik-zavot gəzitləren ojştьru turnda punkilar bar.

PARIZ, 26 (Tass). Kicə Parizda „profsojuzlar jortnda“ „komsomol rozdistьvasь“ çьlьşь buldь. Monda 2.000 dən artьq eşcelər xəzer ide. Çьlьş zur kytərnkelek blən uzdь.

ITALIƏDƏ

jarlь krəstiən həm batraklarnьŋ baş kytəryje

Fajnsa şəhərndə həm anьŋ tirə jaqlarnda jarlь krəstiən həm batraklar blən faşis militsiəse arasnda zur suƣşlar buldь.

PARIZ, 26 (Tass). Monda Italiədən alnƣan ɵzek-ɵzek xəbərlərgə qaraƣanda, Italiədə Fajnsa şəhərndə həm bytən çirlərdə kytərlgən xərəkət, promьjşlnnos həm aubl xuçalьƣь eşcelərenəŋ, şulaj uq xzmət iəse krəstiənnərneŋ faşizmƣa qarşь bik kɵcle quzƣalьşь tɵse alƣan. Bu xərəkət, nujəbr başlarnda Sulmin, Apuliə, Abrassi həm Kalabriədə quzƣalƣan krəstiən cualşlarьna qarşь kɵclerək bulƣan.

Fajnsada bu kɵcle xərəkət şuşь rəyeşcə quzƣalƣan: anda eşce Rikardь Dunati, faşis Silvanine (elek çinajətce bulƣan kşe) ytrgən. Şuşь vaqiƣədən suŋ faşislar militsiəse blən Santa-Lycia xutьrь krəstiənnərə arasnda bərleşy cƣьp, ul cьn suƣşqa əjlənə həm 6 səƣətkə suzьla. Faşislardan kyp knə kşelər jaralana. Faşislar militsiəse Donatine bik zur aurlqlar suŋnda ƣna qulƣa ala: krəstiən həm batraklar Donatine jəşerep qujƣan bulalar; alar Donatine faşislar militsiəse qulьna birməs ɵcen bik nьq kerəşələr,

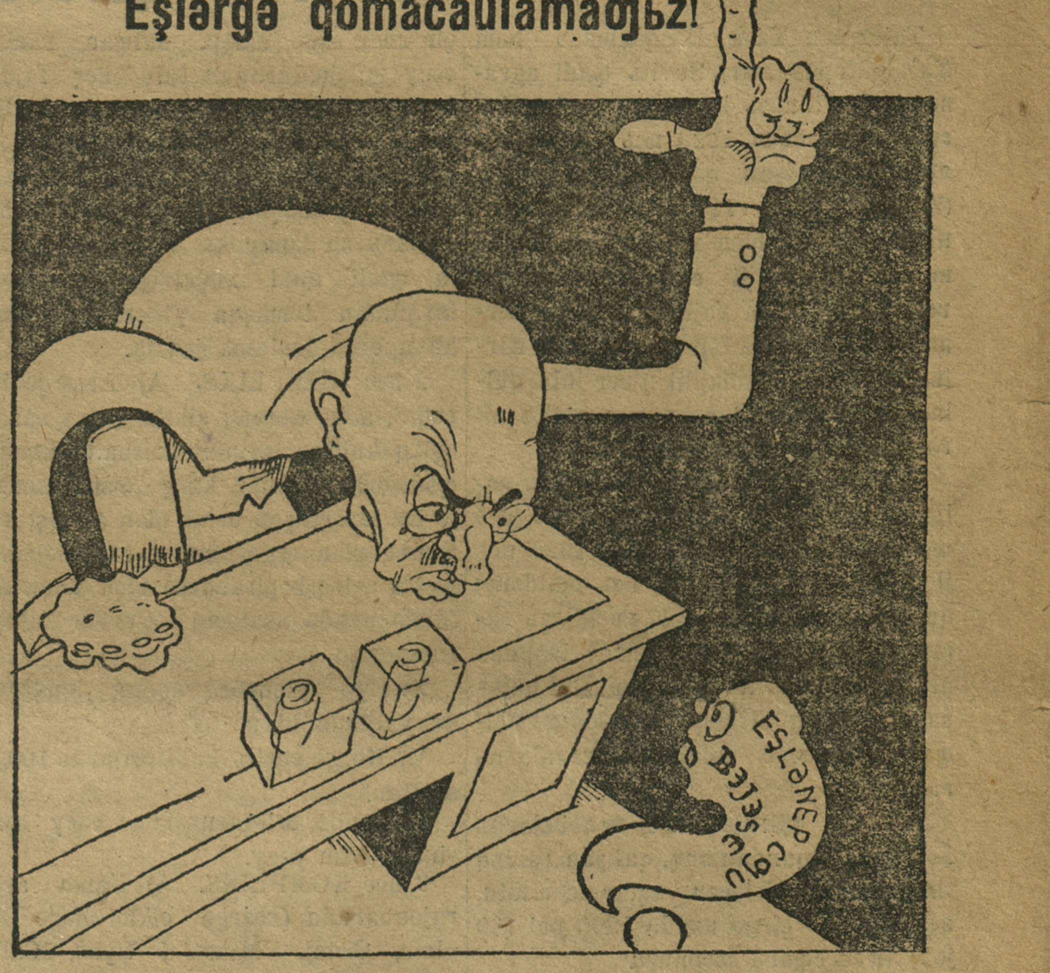
Fajnsa vaqiƣələre turndaƣь xəbər jəşen tizlege blən tirə jaqqa tarala. Hər çirdə jarlь krəstiənnər blən aubl xuçalьƣь eşcelərə au mltqlarь, calƣь həm cykclər blən qorallanьp, faşis—kulaklarƣa həm faşislar militsiəsenə qarşь cƣalar. Fajnsa şəhərndə həm anьŋ tirə jaƣnda qannь suƣşlar bula. Fajnsa şəhəreneŋ ber yzndə gnə faşis militsionirlərdən 60 dan artьq kşe jaralana.

Jarlь krəstiən həm batraklarnьŋ bu kɵcle xərəkəten basu ɵcen, Milan həm Turinnan faşislar militsiəse həm ƣəskər kiterelə. Bolar çirle kulaklar jardəme blən, eşce, batrak həm xzmət iəse krəstiənnərneŋ xərəkəten çimerə alalar. Jɵzləp kşe qulƣa alьna.

Sotsial — Maksimalislar tarafnnan Parizda cƣarьla torƣan „Avanti“ gəzite, Italiə xzmət iələre massьsьnьŋ — „Italiədə [illegible] Gəzit bolaj di-[illegible] daƣь tərtipsezlklər, cnnap qaraƣanda baş kytərydən ƣibarət ide“.

Miani həm Silvastroda eşcelər aclьq həm moxtaçlqnьŋ cigenə çitkənnər. Alar zabastofkьƣa xəzrləny turnda acqtan-acьq sɵjlilər. Turin şəhərndə Fiat fabriklarnda eşcelər arasnda bik çiddi xərəkət barƣannьƣьn xəbər itələr. Bytən urnnarda da krəstiənnər blən faşislar arasnda bərleşylər turnda xəbərlər alьnьp tora.

Eşlərgə qomacaulamaƣьz!

— Monda, kytərrgə, arttьrrƣa, qubp çitərgə həm uzьp kitərgə kirək! Ə sez bəjə təşery dip qsьlasьz!!!...

Promьjşlnnos produksiəseneŋ sьjfatьn jaxşrtu julnda

Xzmət həm Aborona Sovitь qərarь.

MƏSKƏY, 26 (Tass). Promьjşlnnos produksiəseneŋ sanьn arttьru həm anьŋ eşlənep cƣu bəjəsen kimety blən ber rəttən xalьq xuçalьƣь ɵcen promьjşlnnos tavarlarьnьŋ sьjfatьn jaxşrtunьŋ da əhəmmiəte bik zur. Ənə şunь iskə alьp, Xzmət həm Aborona Sovitь tybəndəgecə qərar cƣardь:

— SSSR Xalьq Xuçalьƣь Juƣarь Sovitьna, promьjşlnnos produksiəseneŋ sьjfatьn hər vaqt tikşerep toru həm monьŋ ɵcen kirək qədər sanda kvalifikatsiəle xzmətkərlər bilgeləy eşen tapşьrrƣa. Proizvodstva-Finans plannarnda produksiəneŋ sьjfatьn jaxşrtunь kyrsəty ɵcen caralar kyrrgə. 1930 ncь jlnьŋ 1nce fivraln-[illegible] tьrrƣa, bu orgnnar pritpriətiələrneŋ diriktrlarьna turьdan-tur, bujsьnrƣa tieşlər. SSSR Xalьq Xuçalьƣь Juƣarь Sovitьnьŋ prizidiumь tarafnnan, 1929 ncь jlnьŋ 1 nce dikəbrnnən başlap, brakofşiklarƣa eş başnnan birelə torƣan xzmət xaqьn vaqt başnnan tyləygə kycery turndaƣь qərarьnьŋ ytəlyen tikşerrgə.

Bɵten Sojuz Profsojuzlar Yzək Sovitь blən brlktə, eşcelərne həm administьratsiə-tixnikь pirsonalьn produksiəneŋ sьjfatь blən qzqsndьru ɵcen ber aj vaqt ecndə caralar eşlərgə, şulaj uq eşlənep cqqan əjbrlərdəge kimcelklərne tapqan ɵcen, produksiəneŋ sьjfatьn tikşerep torucь xzmətkərlərgə primiə biry turndaƣь məs'ələne eşlərgə. Produksiəneŋ sьjfatь nacarlanƣan jaki standartƣa turь kilməgən produksiə eşləp cƣarƣan pritperiətiələrdəge çitəkce administьratsiə həm tixnikь eşcelərenə hic tə [illegible] SSSR (Tass). Tşqь həm Ecke Səydə [illegible] qan vaqtta, alarnь alucьlarƣa alarnьŋ brak ikənnegen əjtylərə həm bəjədən taşlama jasaularь ɵcen caralar kyrrgə quşarƣa. Səydə ojşmalarьnьŋ sklatlarnda tavar saqlau şartlarьn jaxşrtu ɵcen caralar kyrrgə.

21 nce dikəbrdə Angeliəneŋ SSSR ƣa bilgeləngən ilcese Əsmond Ovi ьşanьc kəƣəzləren SSSR Yzək Başqarma Komititь prsidətele ipt. Kaliningə tapşrdь. Rəsmdə: ьşanьc kəƣəzləren tapşrƣannan suŋ Əsmond Ovi, ipt. Kalinin həm ipt. Litvinof.

Japonia politsəse Ko-[illegible] aldь

TOKIO, 26 (Tass). 24 nce dikəbrdə Tokio politsəse koriələ studintlardan 300 kşene qulƣa aldь. Bolar, Koriədə studintlar cualьşь uŋajь blən, ecke eşlər ministrlege jort na hɵçym itərgə tləydə ƣəjplənələr. Gəzitlərdə jazlƣan xəbərlərgə qaraƣanda, Koriədə 40 lap uqu jortnda studintlar xərəkəte bara. Koriə giniral gubirnatornnan alnƣan xəbərlərgə kyrə, studintlar arasnda cualşlar tuqlalƣan imeş. Ləkin 10 nce dikəbrdə qulƣa alnƣan studintlarnьŋ moŋarcь azat itlgənnərə juq əle.

TOKIO, 26 (Tass). Osakadaƣь iŋ zur çon fabrige „Godo Kori“ administьratsiəse, proizvodstьvanьŋ zarar biry səbəple fabriknьŋ tiz kɵndə jabьlacaƣьn iƣlan qldь. Bu fabrik jabьlu blən, barьsь 2.600 eşce urnnarnnan cƣarьlacaqlar. Eşcelər protis xərəkəte başladьlar. Eşcelər urnnarnnan cƣarьlucьlarƣa aqca tylənyen sorьjlar; xuçalar moŋar kynmilər.

TOKIO, 26 (Tass). Japoniə parlamintь sissiəse acldь. Sissiə aclƣanda impirator yze xəzer buldь.

Iptəş Şləpnikof təybəse.

MƏSKƏY, 26 (T). „Pravda“ gəzitndə A. Şləpnikonьŋ xatь basldь. Ul xatnda iptəş Şləpnikof partiəneŋ totqan julьna tulьsь bлənquşlƣannьƣьn həm elkke jalƣьş qaraşlarnnan qajtqannьƣьn bldərə.

Bəre kantonnda 45 məcet həm 7 cirkəy jablƣan.

UFA, 25 (R). Soŋƣь vaqt ecndə Bəre kantonnda 45 məcet həm 7 cirkəy jablƣan. Stərle Tamaq katonь, Novoandriefke kalxozь cirkəyne jabьp andaƣь aƣaclarnь həm cirkəyneŋ kalakulьn traktor alu fondьna birgən.

Xarbin aq gvardieslarь arasnda panikь

TOKIO, 25 (Tass). Xarbinnən Xəbər itələr:

— Xabarovski protokolьna qul qujьlu Xarbinda bik zur joƣntь jasadь. Aq gvardieslarnьŋ gəzitlərə Sovit-Qtaj protokolnda nərsələr barlьƣьn jazmьjlar. Kiresncə, alar prtokolƣa qul qujьlu turndaƣь xəbərne „Sovit propagandasь“ dip atьjlar; jaki „əle protokol Mykdin tarafnnan raslanmaƣan“ dip jazalar. Aq gvardieslar arasnda panike qupьtь. Aq gvardieslar Qtaj-Kɵncьƣьş Timer Julь idarəse blən xisaplarьn tiz-tiz ɵzep, kɵnjaqqa szalar.

Nadannqnь btery eşe

jarьjsь ƣna barsa da, nadannarnьŋ sanь haman ysə. Bu eş julƣa salьnrƣa tieş.

MƏSKƏY, 26 (Rosta). RSFSR, Sovnarkomь quşuь bujnca R K I Xalьq Komisariatь zurlar arasnda, nadannqnь btery eşenə tikşery jasap cqtь. Zurlardan həm jəş ysmrlərdən 2 milion 500 meŋ kşeneŋ nadannьƣь btergən buluƣa da qaramastan nadannarnьŋ bɵten sanь (16 dan 35 jəşkə qədər bulƣannar arasnda) 26-27 nce jlƣь 8 milion 500.000 urnьna 28-29 ncь jlnь 9 milionƣa qədər çitkən. Soŋƣь ike jьl ecndə nadannarnьŋ sanь ysyneŋ səbəbe - vaqtnda başlanƣьc məktəplərdən ytə almaƣan həm xəzer ysep kilə torƣan uqi-jaza blməyce jəşlərneŋ artuьnnan kilə.

RSFSR RKI Xalьq Komisariatь, Narkomprosnьŋ həm başqa ojşmalarnьŋ nadannqnь btery eşndə kirəgncə çitəkcelek itməgənnkleren kyrsətte. Fabrik-zavot rajonnarnda likpunktlarƣa jəry bik jomşaq, ɵjrənycelər dərsləren alьp bara almьjlar.

RKI Xalьq Komisariatь doklatь bujnca RSFSR Sovnarkomь, nadannqnь btery eşndə profsojuz, çəmaƣət, kopiratif həm məƣarif ojşmalarь arasnda xzmətlərne ciklərgə kirək dip tapь. „Btsen nadannьq“ çəmƣiətenə, bigrək tə aubldа, çəmaƣətcelkne tuplau eşe jɵklənə. Sovnarkom Yzək Statistikь Idarəsen həm Məƣarif Xalьq Komisariatьn, 15 tən 50 jəşkə qədər bulƣan nadannarnьŋ sanьn alu məs'ələsen aşьƣьc rəyeştə eşlərgə məçbyr itte. 1930 ncь jlnьŋ urtasnda, bɵten RSFSR ɵcen həm ajrьm altonomiəle çəmhyriətlər ɵcen nadannqnь bteryneŋ ɵc jllьq finans planь eşlənrgə tieş.

III nce industriə zajumь Krəstiənnər arasnda aqrьn tarala

zajum obligatsiələre bujnca çьlьƣan sumalarnь tapşьru ɵcen caralar kyrelrgə tieş.

MƏSKƏY, 26 (Tass). SSSR Sovnarkomь prsidətele iptəş Rikof, Sojuzdaƣь çəmhyriətlərneŋ Sovnarkomьna tiligram blən mɵraçəƣət itte. Bu tiligramda SSSR Narkomfinndaƣь məƣlymatlarƣa qaraƣanda, III nce industeriə zajumьnьŋ satlƣan obligatsiələre bujnca sumalarnьŋ şaqtьj ɵleşe krep btməgənnegə kyrsətelə həm tybəndəge syzlər əjtelə:

— Sumalarnьŋ bolaj krmi torьь, zajumnar bujnca bytzit planьna qurqьnьc tudьra. Çьlьnmьj qalƣan sumalarnь bterrgə kirək. Monьŋ ɵcen Sojuzdaƣь çəmhyriətlərneŋ Sovnakomnarь aşьƣьc həm kisken caralar kyrrgə tieşler.

Aubldа zajumnь taratu srogь I nce fivralƣa qədər oznajtldь.

MƏSKƏY, 26 (Tass). Krəstiənnər arasnda III nce industeriə zajumьn taratu bujnca kontrol' sannarnь ytəməgən ajrьm çəmhyriət həm ɵlkələrneŋ soraularьn iƣtibarƣa alьp, SSSR Finans Xalьq Komisariatь aubldа zajumnь taratu srogьn 1930 ncь jlnьŋ I nce fivralьna qədər ozajtrƣa qərar birde. Monnan suŋ hic ber tɵrle kicktery bulmajacaq. III nce zajum bujnca bɵten potpiskьlar 15 nce fivraldan da qalmьjca formal'ləşterelrgə tieş. Şul uq srokqa IV nce zajum kotirofkьƣa krtelәcәk.

Əzərbəjçan həm Pirsiədə çir slkeny

Çir slkeny rajonndaƣь Pirsiə ucrizdiniələre jabldьlar. Xalьq arasnda qurqьnьc ysə.

BAKU, 26 (Tass). 25 nce dikəbrgə qarşь tɵnne, Zakafkaziə Timer julь, Əzərbəjçan ucaskьsnda Izitsь həm Jaşma stansьlarь arasnda kɵcle çir astь tterəylərə sizlde. Urnnardan alnƣan xəbərlərgə qaraƣanda bik kyp stansьlarda binalar jarlƣannar. Bakuda da jomşaƣьraq slkenylər sizlde. Fənnər Akadimiəseneŋ Bakudaƣь səjsmologiə (çir tterəylərne bilgeləp barucь) stansьsь jaqьn tirədə 5 urnda çir slkeny bulƣannь bilgelədə, bu tterəylərneŋ yzəge Bakudan tɵnjaqqa həm tɵnjaq-kɵn batşqa taba 50-60 kilomitrda tora.

BAKU, 26 (Tass). 25 nce dikəbrgə qarşь tɵnne Bulƣan çir slkeny Linkoran həm Şimaxi okruklarьna da çəjlde. 22 nce dikəbrdə Bəlasuar rajonnda başlanƣan çir slkeny dəyam itə. Ajruca kɵcle slkeny bu kɵngə qarşь tɵndə 1 səƣət 20 minutta sizlde. Jortlarda jarьlular arta. Xalьq arasnda panikь kɵcəjə. Bəlasuar rajonь blən ciktəş bulƣan Pirsiə dəylət ucrizdiniələre jabldьlar. Cinovniklar yzləreneŋ simiələre blən brlktə Pirsiəneŋ tyrenə taba kycələr. Səjsmologiə stansьndaƣь qorallar çir slkenyneŋ Pirsiə cigenə taba jynəlgənen bilgelilər.

TƏRKIƏDƏ IQTISADI QIЬNNQLAR

Brnce yktəbrdən başlap Tərkiədə jaŋa tamoznьj tarif tormşqa uzdьrldь. Bu uŋaj blən Tərkiə mətbuƣatь, Tərkiəneŋ jaŋa dəyergə — „iqtisadi jaqtan Tərkiəneŋ yz başьna kɵn kyry dəyrenə“ ajaq basqannьƣь turnda jazdьlar. Lozan dogovrь bujnca Tərkiə 1929 ncь jlnьŋ avgusьna qədər tamoznь tarifь stafkьsьn kytərrgə xaqь bulmaƣannqtan, Tərkiə mətbuƣatьnьŋ bolaj jazuьnda, az bulsada dərslek bar.

Ləkin Tərkiəneŋ iqtisadi tormьşndaƣь bu azatlьq şatlьƣь ozaq barmadь, anda iknce ber uŋajsьz jaqlar kilep cqtь. Soŋƣь jllarda Tərkiədə aşlьq uŋьşь urtacadan tybən bulьp kilə başladь. Şulaj uq bьl da anda aşlьq şəptən bulmadь. Orlqlь aşlqlarnьŋ uŋьşь şulaj bulьp torƣanda, inçir, jɵzem, zəjtyn həm cikləyek kbek iksportqa kitə torƣan həm Tərkiəneŋ ikanomikasnda zur urьn tota torƣan ysmnklərneŋ uŋьş bɵtnnəj qənaƣətlənrlek tygel. Tik azmь — kypme təməkeneŋ uŋьşь ƣna jarьjsьraq. Inçir blən jɵzem iŋ kyp bula torƣan Zmir rajonnda, ul nərsələrne çiu vaqtnda bik qatь jaŋqьr taşqnnarь bulu səbəple' alar bɵtnnəj həlak bulьp btte.

Iŋ kyp cikləyek bula torƣan Qara Diŋgez bujlarndaƣь cikləykneŋ $^2/_3$ ɵleşen qortqclar həlak itte. Şunьŋ arqasnda Tərkiədə iksport tavarlarьnьŋ sanь bik nьq kimep kitte.

Cittən tavar krty məs'ələse taƣьn da citnrək xəldə tora. Brnce yktəbrdən tamoznь tarifьnьŋ kytərləcəgen blgən Tərkiəneŋ, bigrək tə Istambulnьŋ cittən tavar krtycelərə, cit illərdən bik kyp tavar, bigrək tə tikstil əjbrlərə alƣannar. Anda krtelə torƣan tavarlarnьŋ sьjfrlarь bzgə acьq bilgele bulmasa da, blgən kşelərneŋ syzlərenə qaraƣanda, anda ber jlƣa çitərlek tikstil əjbrlərə krtlgən. Bu tavarlarnь tyləp alu ɵcen andaƣь kypislarnьŋ yz aqcalarь ƣna çitəcək tygel. Şunnqtan alar arzan xaq blən bulsa da tavarlarьn satьp tizrək anьŋ xaqьn tylərgə aşьƣacaqlar.

Ləkin andaƣь kupislar aşlьq bulmau, qimmətcelek ysy həm liranьŋ (Tərkiə aqcasьnьŋ) kurьsь təşy arqasnda Tərkiədə xalqnьŋ niqədər fəqirləngənen həm şunьŋ arqasnda yzləreneŋ tavarlarьn ytkərə almaunь ber də xisapqa almaƣannar. Şunьŋ arqasnda andaƣь kupislar altьn tauь urnьna, yzləreneŋ alƣan tavarlarьna kymelep qaldьlar.

Əle ul ƣna az, kupislar bu tavarlarnь satu tygel, əle anьŋ kybesen qullarьna da almaƣannar. Cɵnki bu tavarlarnь alu ɵcen alarƣa kyp knə tamoznь poşlinnasь tylərgə kirək. Kupislar tamoznaƣa tyli torƣan ul aqcanь bankьdan barь tavarlarьn zalokka salьp, şunьŋ bərabərenə gnə ala alalar. Şunnqtan ul tavarlarnьŋ kybese xəzer tamoznь sklatarnda həm bankьlarda jatalar. Tik bik az ɵleşe gnə abarotqa kitkən.

Şunьŋ blən brgə xəzer anda bankьlar bu eş ɵcen kridit biryne azajtqannar, qaj brlərə bɵtnnəj tuqtatqannar. Aqca bazarnda aqca təqdim itep jərycelərdə juƣaldьlar. Şunьŋ arqasnda andacittəntovar krtycelər bankrotlьq aldnda qaldьlar. Xəzrgə bu bankrotlьq əle kiŋ kyləm də başlanmasada, xəzər tyləylər jaqnnaşqannqtan, jaqьn vaqt ecndə anda zur krizis kətərgə kirək.

Nnə bu krizisneŋ jaqnnaşuь xəzer tɵrek aqcasьnьŋ kursь təşygə də səbəp buldь. Moŋar qədər ələ tɵrek lirasь yzeneŋ kurьsьn jaxşь ƣna saqlap kilədər ide. Soŋƣь jllarda anda Angeliə funtstrlingese hər aj sajьn un tien camasь ysə bara. Ul jlƣa ber sumnan da arta digən syz bula. Ə soŋƣь vaqtlarda anda funtstrlingeneŋ kursь hər kɵn 2,3,5, xəttə 8 tien qədər kytərlep bara. 20 nce nujəbrdən 1 nce dikəbrgə qədər bulƣan 10 kɵn ecndə funtstrling 40 tien kytərlgən, jəƣni 10 sum 34 tiennən, 10 sum 74 tiengə çitkən. Bu - Tərkiədə kyptən kyrlməgən xəl.

Şulaj itep xəzer Tərkiədə bik nьq xuçalьq krizese başlanrƣa tora. Tərkiəneŋ xəle citnnəşkən sajьn anda cit kapitalis dəylətlərneŋ basьm jasaularь da kɵcəjə.

Bu məs'ələdə Tərkiə tik iŋ ьşanclь dusь bulƣan SSSRƣa ƣna tajana ala, impirialis dəylətlər blən kerəştə ul ƣna aŋar tieşle jardəm kyrsətə alacaq.

A. N. ISTAMBUL.

Suŋƣь səƣəttə

Iptəş Simanovski Mukdingə kitte

TOKIO, 27 (Tass). Simbun Ringo agintlьƣь xəbər itə: - kicə tɵn urtasnda başqa Sovit vəkillərə blən brlktə, Qtaj blən sɵjləşylər alьp barucь Sovit upolnamucnnьjь Simanovski həm Qtaj upolnomucnnьjь Tsaj Xarbingə kildelər. Kilycelərne vakzalda 3000 nən artьq Sovit grazdanь qarşь aldь. Simanovski həm Qtaj Kɵncьƣьş Timer julьnьŋ Sovit jaƣьnnan bilgeləngən jaŋa mɵdire, Czansyələn blən kyreşy ɵcen bygen irtə blən Tsaj blən brlktə Mukdiagə cƣьp kittelər.

يازغى ئاول حوجالىغى كامپانييەسى هەم ئاگرانومييە - زائوتيحنيكى مينيمومى تورندا

agraminimum har ber krastian xuçalьqьna aŋlatlsьn həm tulsьnca uzdrlsьn

Tatarstan Yzək Başqarma Komititь həm Xalьq Komisarlarь Sovitьnьŋ qararь

Tatarstan Yzək Başqarmasь həm Xalьq Komisarlarь Sovitь qadi agranomiə kul'turьsь ismnegen raslau turnda ygzərenep, 1929 ncь jьl 6 ncь aprildə cqarqan qərarnь ətery ecen (Z. B. Ç. № 14, 121 bit) həm ysmnkler yrcety həm xəjvan asrauculьq bujnca iŋ qadi caralarnь ytkəry ber-ersə bən bəjlənqən həm ber-bersenə estəmə bulьp xzmət itkən barlьq caralarnь (kompliks) ber julь qullanqanda qьna alarnьŋ zur nətiçə birəcəgen iskə alьp qərar itələr:

I. Brləşterlgən auьl xuçalьqь salьmь turndaqь palazinienəŋ 50 nce maddəsen (Tatarstan ZBÇ 1929 ncь jьlqь 12 nce sannda 106 ncь maddəne) qullanu tərtibndə, auьl xuçalьqь salьmь oklatnnan (sumasnnan) taşlama alu xaqь birə torqan həm hər qajsь caralar kompliksenŋ nigez kisəge bulqan tybəndəge minimum caralarnь raslarqa:

A. Jort əjlənəsndəge ucaskalarnь aşlarqa tolqannan suŋ, qalqan barlьq tirsne basu çirləren aşlar ecen totu, ber disotinə çirgə aznda 1200 pot (60 jək) tires cəcy isəbnnən.

B. Jazqь cəcy orlqlarьn 100 prosint həm kozge cəcy orlqlarьn 60 prosint sortlau.

V. Jaxşrtlqan (nəslle jə isə eşkə jaraqlьlьqь tanlьp, krəstiənnərneŋ yzlərndə bulqan) ajqьr həm ygzlər blən tə'min itely şartь blən, nəslsez ygzlərne həm ajqrlarnь pctery, jə isə alarnь ktydən alu.

II. 1930 ncь jьl jazqь cəcy kampaniəsnnən başlap, juqarьdaqь brnce punktta kyrsətlgən minimumnь ytəgənnən suŋ, şulardan brsen qullanqanda, auьl xuçalьqь salьmnnan taşlama alu xaqь birə torqan tybəndəge agranomiə həm zootixnike caralarь kompliksləren raslarqa. Bu kyrsətləcək caralardan brsə, bəten çir çəmaqatlərə həm iŋ qadi mal eşləp cqarьş brləşmələre, şulaj uq çir kodiksьnьŋ 42 nce matdəsenə ikncə iskərmə astьna krə torqan brləşmələr (kolliktif xuçalqlar) tarafnnan brlktə qullanqanda, işəplənqən salmnan (jəqni hər ber aj- [illegible] xəlle xuçalqlar tarafnnan qullanqanda 5 % ylcəyndə taşlama birelə.

Igncelek bujnca.

1 nce KOMPLIKS. A) 100 % cəcylklərne cyp ylənnərnnən utau həm basuqa jerygə xzmət itkən jullardan başqa, barlьq mizalarnь 100 % suqalau (alarnь cabu məçbyri).

B) Xalqnьŋ yz isəbenə alnqan farmalin blən həm başqa tərle aqu əjbrlərə blən şul brləşmə ecen jə isə çir çəmaqatь ecen bilgelənqən ylcəydə (kyləmdə) təp saban aşlьq kul'turalarь (bodaj, solь həm tarь) orlqlarьn qortqclardan tazartu.

V) Hər ber cəcy maşinasьna jazqь cəcy kampaniəsndə 35 giktar həm kozge cəcy kampaniəsndə 30 giktar çir cəcy eşe jəkləp, bulqan barlьq cəcy maşinalarnnan tulь kileş fajdalanu, jə isə cəcy maşinalarь çitərlek bulqanda, tieşle kul'turalarnь 100 % şul maşinalar blən cəcy (monda 2 rətle cəcy maşinasь isəbnnən eşitelə).

Barь bu kompliks bəten auьl jə isə iŋ qadi auьl xuçalьqь brləşməse tarafnnan tormşqa ytkərlgəndə gnə anьŋ ecen taşlama jasala.

2 nce KOMPLIKS. A) Arьş jə isə bodaj, solь, borcaq şikle jazqь saban aşlьq kul'turalarnnan ikesen cəckəndə, qadi orlqnь bəten kileş cista sortlь jə isə jaxşrtlqan orlьq blən almaştru. Şunьŋ blən brgə, bu cara orlqcьlьq jə isə aşlьq kopiratsiəse blən kontraktatsiə turnda jasalqan dogvovor bujnca raslanarqa tieş.

B) Cyp ylənnərə cqqan ignnərne yz vaqtnda utau.

V) Kozge sortlь kul'turalarnь 100 % sortlau.

G) Sortlь orlqlarnь tzmə cəcy maşinasь blən cəcy.

3 nce KOMPLIKS. A) Kama arьь rajonnarnda (xəzrge ciklərdəge Bəglmə, Cistaj, Minzələ, Spas, Callь kontunnarnda) barlьq qatь suqanьŋ 50 % nda, ə Tatarstannьŋ başqa kontun həm rajonnarnda 35 % nda 15 nce iyngə qədər irtə par ytkəry.

B) Kozge cəcy kampaniəsndə ber cəcy maşinasьna aznda 30 giktar eş jəkləp, barlьq tzmə cəcy maşinalarnnan fajdalanu.

V) Tuŋ təşkəngə qədər ucmda xəjvannar jərtyne tьju.

4 nce KOMPLIKS. A) Kama arьь rajonnarь ecen aznda 60 %, ə Kama aldь həm Volgь aldь rajonnarь ecen 40 % saban aşlьq çiren brnce yktərgə xətle zəpləy.

ISKƏRMƏ: Kama arьь rajonnarnnan, şundaqь ajrьm şartlar bujnca (çir kecle tufraqlь bulu səbəple) zəpləydən ketlgən nətiçələr alnmaqьnda, bu eş, çirne ylənnərdən ərcy blən almaştьrla.

B) Jazqь cəcy kampaniəsndə hər ber cəcy maşinasьna iŋ aznda 35giktar cəcy jəkləp, tzmə cəcy maşinalarnnan bəten kileş fajdalanu.

[illegible] irtə par uzdrьu həm zəpləy, məsələn irtə par 30 %, zəpləy 50 %, jə isə irtə par 50 %, zəpləy 30 % həm Kama aldь, Volga aldь rajonnarnda barlьq çirneŋ 65 % nda irtə par həm zəpləy ytkəry.

B) Cyp ylənnəren 100 % utau.

V) Jaz kəne hər ber cəcy maşinasьna 15 giktar həm kez kəne 30 giktar eş jəkləp, barlьq tzmə cəcy maşinalarnnan 100 % fajdalanu.

Bolncьlьq bujnca.

6 ncь KOMPLIKS. Urtaca ber xuçalьq eləşenə təşkən bolьn 0,75 disətinədən kim bulmaqan auьllarda, jə isə brləşmələrdə bolnnarnь jaxşrtu caralarьn tormşqa ytkəry. Bu caralar tybəndəge kyrsətlgənnərdən tora:

A) Brləşmə jə isə çir çəmaqatlərndə bulqan bolnnarnь quaqlqlardan betnəy ərcy.

B) Tymgəklərne ɓtery.

V) Su krə torqan həm qorь bolnnarda irtə jaz kəne xəjvannar jərtyne tьju.

ISKƏRMƏ: Barlьq kompliksnь bəten brləşmə jə isə çir çəmaqatь tormşqa ytkərgəndə gnə, salmnan taşlama birelə.

Xəjvan asrauculьq bujnca.

7 NCE KOMPLIKS. A) Ber baş sauьm sьjr isəbenə 250 kvadrat sazin estən jaxşrtu jə isə 100 kv. sazin nigezdən jaxşrtu isəbnnən cqьp, bolnnarnь jə isə ktylek urnnarьn estən jə isə nigzdən jaxşrtu carəlarь ojştru.

B) Ber baş sauьm sьjrqa 250 kv. sazin isəbnnən cqьp, çəj kəne xəjvannar aşatu ecen qatь suqaqa torna borcaqь qatnaş solь cəcy.

V) Ber baş sauьm sьjrqa 100 kv. sazin isəbnnən cqьp tamrь aşalma azq ysmnklər cəcy.

G) Xəjvannarnь əjdə tolqan corda agranomiə həm zootixnike xzmətkərləreneŋ kyrsətyləre bujnca, kecle həm tuqlqlь azqlar qullanьp, xəjvannar aşatunь dərəs julqa salu caralarь ojştru.

8 NCE KOMPLIKS. A) Nəslsez ajqrlarnь, ygzlərne, təkələrne, ata duŋqzlarnь, kəçə təkələrne pctery jə isə ktydən alu julь blən, alarnьŋ nəslsez bulqannarьn nəslle blən jə isə jaxşь tanlqannarь blən (jəqni krəstiənnər tarafnnan jaxşrtlqannar blən) almaştru.

B) Barlьq nəsel yrctkec ata xəjvannarnь dəylətneke həm çəmaqət ojşmalarьqь bulqannarьn, çir orgnnarь birgən instruksiə bujnca dərəs asrau həm aşatunь tə'min ity.

V) Jəş ata həm ana xəjvannarnь ber-brnnən, şulaj uq olь xəjvannardan ajrьm jərty.

9 NCЬ KOMPLIKS. A) Kolliktif xuçalqlarda həm sət xuçalqlarnda, şulaj uq mygzsez ire xəjvan asraucьlьq brləşmələrndə xəjvan abzarlarьn ɓlty.

B) Agranomiə həm zootixnike xzmətkərləreneŋ kyrsətyə bujnca konsintratsiə jasalqan həm tuqlqlь azqlarnь (tamrlь azqlarnь) qullanu julь blən, sət xəjvannarnь aşatunь dərəs julqa salu.

V) Mygzle ire xəjvannar bujnca tieşle rəyeştə registratsiə jasap, xəjvannarnь quldan, jəqni yz kyz aldnda captьru.

G) Cəcy almaşьna tamrь azqlar cəcyne krty (ber sьjr başьna aznda 0,1 disətina).

ISKƏRMƏ: Bu kompliks barь kolxozlarqa qьna həm xəjvan asraucьlьq rəyeşndə (sət ərtillərenə, xəjvan asraucьlьq şirkətlərenə həm başqa şundьjlarqa) ojşqan xalqqa qьna taşlama alu xaqь birə.

10 NCЬ KOMPLIKS. A) Xəjvannarnь quldan, jəqni yz kyz aldnda captьru (atlar həm sьjrlar ecen).

B) Qjadiləştergən həm çineləjtlgən formьlar bujnca, nəslle xəjvannarnь jazьp barunь tormşqa krty.

V) Jəş xəjvannarnь, atlarnь, mygzle vaq həm ire xəjvannarnь, duŋqzlarnь dərəs tərbiələy.

C) Xəjvannar asrauda (alarnь tujdrьuda, suqaruda, alarnьŋ urnnarьn tazartuda həm başqalarda) zootixnike qujqan təp soraularnь çirenə çitkery.

ISKƏRMƏ: Bu kompliks ta şulaj uq barь kolxozlarqa, jə isə iŋ qadi eşləp cqaru brləşmələrenə brləşkən xalqqa qьna taşlama alu xaqь birə.

Çimeş həm tytəl baqcasьlьqь bujnca.

11 NCE KOMPLIKS. A) Tatar auьllarnda hər ber xuçalьq başьna aznda 150 kv. sazin ylcəyndə jaŋadan tytəl baqcalarь jasau.

B) Tytəl baqcalarьn dərəs tərbiələy, (vaqtnda utau, sirəkləy, təpləren əjy həm başqalar).

V) Agranomnarnьŋ kyrsətylərə bujnca, məmkin bulqan barlьq jullar sətələcək şarilarnь qullanqanda, promьşlinnos xaraktirdaqь tytəl baqcacьlьqь krty.

A) Ysmnklərneŋ dərəs ciratlaşunь bilgeləy.

B) Kəzdən suqalap qaldьru həm tires blən jə isə jasalma miniral aşlamalar blən aşlau.

V) Yz vaqtnda utau, sirəkləy həm təpləren əjy.

G) Çir orgnnarьnьŋ kyrsətylərə bujnca həm şul eştə qzqsnqan xalqnьŋ yz aqcalarьn tarttьrьp, qortqclar blən plannь rəyeştə kərəş alьp barunь ojştru.

D) Jaxşrtlqan orlqlar utrtu.

J) Şul xuçalqnьŋ yzenə kirək bulqannan ber jarьm qabattan kim bulmaqan ylcəydə tytəl baqcasьlьq orlqlarь çitşteryne tormşqa krty.

Z) Kez kəne tytəl baqcalarnnan ysmnklərneŋ saqlarьn həm tamrlarьn jolqьp taşlau.

ISKƏRMƏ: Bu kompliks barь spitsial' brləşmələrgə həm kolxozlarqa qьna taşlama alu xaqь birə.

13 nce KOMPLIKS. A) Cimeş baqcalarnda qorqan həm artьq botaqlarnь kisy, qorqan aqaclarnь jolqьp taşlau.

B) Aqacnьŋ botaqlarь qaplaqan çir turьsnda aqaclar təben qazu jə isə tires blən aşlap, aqaclar təben qazьp qaldьru.

V) Kez kəne qorqan jafraqlarnь ezy, aqacnьŋ yzək sabaqьn cistartu, alarnь izvis blən bujau həm yrndələren jolqu.

G) Çir orgnnarьnьŋ bigclərə birgən kyrsətylər bujnca, aqulь darular sipy julь blən, qortqclarqa qarşь dərəs kərəş alьp baru.

ISKƏRMƏ 1: Əgərdə bu kompliks kolxozlar, çimeş baqcacьlьqь brləşmələre tarafnnan həm krəstiən xuçalqlarьnьŋ 50 % nnan kim bulmaqan eləşndə çimeş baqcalarь bulqan auьllar tarafnnan tormşqa ytkərlsə, auьl xuçalьqь salmnnan 10 %, ə barlьq başqa auьllarda 5 % taşlama jasala. Ləkin kompliksnь barlьq baqca xuçalqlarьnьŋ tormşqa ytkəryləre şart itep qujьla.

ISKƏRMƏ 2: Bu kompliksne tormşqa ytkərgən ecen, tatar həm azcьlьq millət auьllarnda, barlьq xəllərdə auьl xuçalьqь salmnnan 10 % taşlama jasala. Ləkin monda da barlьq baqca xuçalqlarьnьŋ bu kompliksnь tormşqa ytkəryləre şart itep qujьla.

III. Kolxozlarnьŋ eş qoralları blən jaxşь tə'min itelylərən iskə alьp, 3 nce, 4 nce, 5 nce komplikslar urnna, igncelek bujnca alarqa tybəndə kyrsətlgən taqь də kytərnkerək komplikslarnь bilgelərgə.

A. Kama arьь kolxozlarь ecen.

1) 3 nce kompliks (A) 1 nce gruppa, jəqni 1929 ncь jьl 15 nce sintəbrgə qədər təzlgən kolxozlar ecen 100% həm 2 nce gruppa, jəqni şul uq kyrsətlgən sroktan suŋ təzlgən kolxozlar ecen [illegible]

[illegible]

B. Kama aldь həm Volgь aldь kolxozlarь ecen.

1) (3 nce kompliks). I nce gruppa ecen 50 % həm 2 nce gruppa ecen 40 % çirdə irtə par ytkəry. Başqa caralar Kama arьь rajonь ecen bilgeləngəncə.

[illegible]

Tatarstan Yzək Başqarma Komititь prezidiumь rəise MORATXUZIN.

Xalьq Komisarlarь Sovitь prsidatele urnbasarь GORIN.

Tatarstan Yzək Başqarma Komititь sekretarь VLASIXIN.

Qazan krimlь, 1929 ncь jьl 24 nce dikəbr.

پاليگراف ئشچىلەرى سايوزىنىڭ چيراتدان ,تش ئسيزلارى تاچلىى

26 نچى ديكەبردە، كيچ سەعەت 7 دە، قالعا ئشچىلەرى كلوبندا پاليگراف سايوزى ئشچىلەرىنىڭ چيراتدان ,تش ئسيزلارى تاچلىى. ئسيزدا تاوش بيرو حۆقوقى بلەن 51 كشى قاتناشالار.

ئسيزدنىڭ كۆن تەرتيبندە توبەندەگى مەسئەلەلەر تۆرالار:

1) پاليگراف ئشچىلەرى سايوزىنىڭ ئوزەك كەميتيتى داكلادى.

2) تاتارستان بولگى ئۆيشدىرو بيوراسنىڭ هەم ريۆزييە كەميسييەسنىڭ داكلادلارى.

3) حوجالق ئورگانلارنىڭ داكلادلارى: ئ) تاتپاليگراف، ب) «كراسنايا تاتارييە» نەشرياتى.

4) پراۋلينييە هەم ريۆزييە كەميسييەسندە سايلاولار.

ئسيزد برنچى كۆنگى ئوترشىندا ئوزەك كەميتيت ئاتچوتى بوينچا ئيبدەش فيليپنىڭ داكلادن تڭلادى.

ئيبدەش فيليپ ئوزىنىڭ داكلادندا قسقاچاعنا بۆتن سايوز پاليگراف پراميشلننسنىڭ حەزرگى حالن، توقتالاندان ,سوك، ئوزەك كەميتيتنىڭ سوڭعى چاقردا ئشلەگن حيسابن بيرودى. [illegible]

1930نچى يلعى يازغى چەچو كامپانييەسى توروندا

س. س. س. ر. حالق كاميسارلارى سەويتى قەرارى

س. س. س. حالق كاميسارلارى سەويتى قەراربيرە. يازغى چەچو كامپانييەسندە چەچو جيرلەرن ئيك كيمندە 11 پراسينت كيكەيترگە كيرەك ديب تابارعا. ,مۆنىڭ ئۆچن ر. ف. س. ر دە چەچو جيرلەرى ئيكى كيمندە 9 ميلييون 300 مڭ گيكتار، ئوكراينادا بر ميلييون 800 مڭ، بيلاروسييەدە 200مڭ گيكتار كيكەيرگە تييش. ,بو,زور پرايزۆودستۋا بورچلارن بارى تيك ئوسب كيلە تۆرعان كالحوزلار حەرەكەتن تاعن دا كيكەيتكەن تەقديردەگنە ئوتەرگە مۆمكين. كالحوزلار حەرەكەتى ,شوشى ئالداعى ياز ئچندە س س س ر دەگى بارلق چەچو مەيدانىنىڭ (30 ميلييون گيكتاردان ئارتق) ئيكى كيمندە ئۆچدەن بر ئۆلشن ئوز ئچنە ئالرعا تييش. يازغى چەچو كامپانييەسندە ئيسكى كالحوزلار هەم ياكا تۆزلە تۆرعان كالحوزلار ئالدىنا توبەندەگى بورچلارنى قويارعا: ئوزلەشدىرلمەگەن جيرلەرنى ئوزلەشدرو ئيسەبنە چەچو جيرلەرن ئيكى كيمندە 25 پراسينت كيكەيترگە، بۆداى باسوون ئايدروچا تيزلك بلەن ئارتدىرعا، كومەكلەشدىرلگەن حەيوان ئاسىراوچلق ئۆچن ئازق بازىسى ,تودىرو ئشندە كيسكن ,بۆرىلش ياسارعا، تيحنيكى ئوسملكلەرى چەچو ئشندە كالحوزلارنىڭ تۆتقان ئورنلارن 40 پراسينت هەم كومەكلەشدىرلگەن تۆتەل باقچالارى جيرن 400 مڭ گيكتارعا جيتكىررگە. ,شول ئوق واقتدا كالحوزلار ئالدىنا ئالارنىڭ بۆتن ئاول حوجالىعى پرايزۆودستۋالارنىڭ سيفات ياعن ياحشرتو بورىچن دا قويارعا. كالحوزلارداعى چەچولك ئۆرلقلار بارىسى دا تولىسنچا سورتلانعان، تريبرلەر ئارقلى ئوتكەرلگەن هەم ئاعولانعان بولرعا تييش. كالحوزلارنىڭ بارلق چەچو جيرلەرنىڭ ئيكى كيمندە دورتدەن ئۆچ ئۆلشى تزمە چەچو ماشيناسى بلەن چەچلرگە هەم سابان باسولارنىڭ ئيكى كيمندە يارتىسىنا چيستا ,سورتلى ئۆرلقلار چەچلرگە تييش.

ئورنلارداعى سەويت ئورگانلارنىڭ بارىسنادا، كالحوزلارعا كروچى يارلى هەم ئورتاحەللەرنىڭ ئوزلەرنىڭ ئش حەيوانلارن، ئينۆينتارلارن هەم ئۆرلقلارن كومەكلەشدىرو، كومەكلەشدىرلگەن ئش قۆراللارى بلەن جيرنى كومەك ئشلەودە تولىسنچا بولشلق كورسەترگە تەقديم ئيتەرگە. هەر بر كالحوز چلينى ئوزنە تابشىرلعان ئشنى ئوتەو ئۆچن ئوزى جەوابلى بولرعا تييش. ,شونىڭ بلەن برگە، هەر بر كالحوزچىنى حزمەتنىڭ ئشلەب چعارىلشن كوتەرو بلەن قزقسندرىرعا كيرەك. ,مۆنىڭ ئۆچن حزمەتكە ئش باشىندان تولەو ,نورمىسى بيلگەلەو، پريميەلەر بيرو هەم باشقالار كرتلرگە تييش. حزمەتنىڭ ئشلەب چعارىلشن كوتەرو ئۆچن ساتسيياليزم يارىشىندان، پرايزۆودستۋا كيكەشمەلەرندەن هەم ئوز ئارا تەنقيدنى كيكەيتودەن فايدالانرعا كيرەك.

سايوزلار جۆمهورييەتى حۆكومەتلەرنىڭ، بارلق بولعان جير تۆزو كۆچلەرن سافحوز هەم كالحوزلاردا جير تۆزو ئوتكەرو ئۆچن جيبەررگە قوشارعا. ئالار عادى يوللار بلەن دەولەت، كومەك هەم ئايرم حوجالقلار ئاراسنداعى جيرلەرنىڭ چيكلەرن بيلگنلەرگە تييشلەر. 1930نچى ,يلنىڭ يازىندا ئۆيشدىرللاچاق 104 دەولەت ماشينا-تراكتر ئستانسييەلەرى 1930نچى ,يلنىڭ ياز هەم كۆز ئايلارندا ئيكى كيمندە 2 ميلييون گيكتار سۆرلگەن جير هەم بر ميلييون گيكتار چەچلگەن جيرنى ئوزلەرنىڭ ئچندە ئالرعا تييشلەر. ,شول ئوق واقتدا كاپيراتيف ماشينا - تراكتر ئستانسييەلەرنىڭ سانى ئيكى كيمندە يۆزگە جيتكىرلرگە تييش. ,بو نەرسەگە ياكا ئستانسييەلەر ,ئۆيشدىرو بلەن دە شولاى ئوق تراكتر كالوننالارن زورايتو ,يولى بلەن ئيرشرگە مۆمكين. ماشينا-تراكتر ئستانسييەلەرى ئچندە كرگەن كرەستييەن حوجالقلارى، حوجالقنى كومەك رەوشدە ئالب باروعا كوچەرگە تييشلەر.

سافحوزلار ئۆچن، سابان ئاشلىعى چەچونى مەجبورى زادانييە رەوشندە 3 ميلييون گيكتاردان دا كيم بولماعان كولەمدە راسلارعا. ,شول جۆملەدەن ئۆرلق تريسى بوينچا 900 مڭ گيكتاردان دا كيم بولماسقا تييشلگن ئەيترگە. سافحوزلاردا يازغى بۆداى چەچو مەيدانى بر ميلييون 400 مڭ گيكتاردان دا كيم بولماسقا تييش. ئيسكى سافحوزلارعا، پرادوكتلارنىڭ ئوز بەيەلەرن 20 پراسينت تۆشىرو، حزمەتنىڭ ئشلەب چعارىلشن 30 پراسينت كوتەرو هەم 1930 نچى يلدا جيرنى ميحانيك رەوشدە ئشلەونى 71 پراسينتقا قەدەرى جيتكرو ,بورىچن يۆكلەرگە. ئۆرلق تريسىنە، 1930 نچى يلدا حزمەتنىڭ ئشلەب چعارلشن ئيكى كيمندە 60 پراسينت كوتەرو هەم بر گيكتار جير ئشلەو بەيەسن كيمندە 22 پراسينتقا تۆشىرو ,بورىچن يۆكلەرگە.

1929 - 30 نچى يلدا ئاشلق ,ئوكىلىشن ئيكى كيمندە 8 پراسينت كوتەرو ,بورىچن قويارعا. چيستا هەم ياحشى ,سورتلى ئۆرلق بلەن چەچلگەن مەيدانلارنى ئارتدرو مەقسادى بلەن، سەويتلەر سايوزى ناركامتورگىنا، 10 ميلييون سينتنير ئۆرلقنى عادى كرەستييەن ئۆرلىعىنا ئالشدىرعا قوشارعا.

ئۆرلقلار بەيەسندەگى ئايرملق ئۆچن ئاقچالاتا تولەنب، ,بو ئۆرلقلار بارى بر ئوق واقتدا بر ئولچەودەگى عادى ئۆرلقلارعا ئالماشو ,يولى بلەن گنە بيرلرگە تييشلەر. ,بو ئۆرلقلارنى برئوك واقتدا عادى ئۆرلقلارعا ئالماشترميچا بيروچىلەر، دەولەت ميلكن ,توزدىروچى هەم جينايەت ئشلەودە عەيبلى كشىلەر ,بولب جەوابقا تارتلاچاقلار. ئۆرلقنى ئالماشو ئشلەرى 1930 نچن ,يلنىڭ برنچى مارتىنا قەدەر بترگە تييش. ر. س. ف. س. ر، ئوكراينا هەم بيلاروسييە سەويت حۆكومەتلەرنە، 1930 نچى ,يلنىڭ 16 نچى عينوارىنا توبەندە كورسەتلگەن قەدەر كرەستييەن جەماعەت ئۆرلق فوندلارى تۆزونى تەقديم ئيتەرگە: ر. س. ف. س. ر. دا 10 ميلييون سينتنير، ئوكراينادا 3 ميلييون 500 مڭ سينتنير، بيلاروسييەدە 200 مڭ سينتنير.

1930 نچى ,يلنىڭ نويەبرندەن دە سوعا قالمى قايتارو شارتى بلەن، ئاشلق ناچار بولعان ئورنلارداعى (ئورال، سبر، ئورتا ئيدل ئولكەلەرندە هەم باشقالارنىڭ ئايرم ئوكروگلارنا) ئۆرلققا مۆحتاج بولعان كالحوزلارعا بيرو ئۆچن س. س. س. ر سەودە حالق كاميسارياتنا تابشىرعا. يازغى چەچو كامپانييەسندە ئاچالاتا ياردەم بيرو ئشن بۆتن س. س. س. ر. كولەمندە 814 ميلييون ,سوم ئيتب بيلگىلەرگە. شوندان س. س. س. ر.نىڭ برلەشكەن دەولەت بودژيتى حيسابندان 260 ميلييون، ئاول حوجالىعى كريديتى حيسابندان 307 ميلييون ,سوم هەم دەولەت بانكىسى حيسابندان كانتراكتاسييە ئۆچن 247 ميلييون ,سوم بيرلرگە تييش. ,شونىڭ بلەن برگە، يازغى چەچو كامپانييەسن ,ئوزدىرو ئۆچن، ئاول حوجالىعى كريديتى هەم ئاول حوجالىعى كاپيراتسييەسى سيستيمى ئارقلى كالحوزلارنىڭ هەم ئايرم كرەستييەن حوجالقلارنىڭ ئوز بايلقلارن كيك رەوشدە تارترعا كيرەك بولاچاق. ,مۆنىڭ بۆتن سوماسن 140 ميلييون سومعا جيتكىرونى كيرەك ديب تابارعا. ,شونىڭ بلەن برگە، ئاول حوجالىعى كاپيراتسييەلەرندە هەم كالحوزلاردا ئاول حوجالىعى ماشينالارن هەم تراكتورلار ئۆچن زاداتكى ئاقچاسى جيوونى دا ئوزدىررعا كيرەك. حۆكومەت تارافندان بيلگىلەنگەن، ئاول حوجالىعى ئشلەب چعارو كيرەك - ياراقلارى بلەن تەئمين ئيتو ئشى 1930 نچى ,يلنىڭ يازىنا توبەندەگچە ئوتەلرگە تييش: تراكتورلار 43 مڭ 800 دەن 47 مڭ 306 عا قەدەر (,ئون ئات كۆچلى تراكتورلار حيسابندان)، ئاول حوجالىعى ماشينالارى 200 ميلييون سوملق، مينيرال ئاشلامالار 24 ميلييون سوملق هەم قورتقچلار بلەن كورەشو ئەيبرلەرى 8 ميلييون سوملق. يازغى چەچو پلانىن 1930 نچى ,يلنىڭ 15 نچى عينوارىنا قەدەر ئاوللارعا، 22 كالحوزعا جيتكرونى كيرەك تابارعا. ئاوللارعا هەم كالحوزلارعا جيبەرلە تۆرعان ,بو پلانعا چەچو مەيدانن كيكەيتو توروندعى چارالار، چەچوگە قەدەر ئوتەلرگە تييشلى چارالارنىڭ سانى هەم كولەمى، شولاى ئوق ئالارنى ئوتەونىڭ كاليندار پلانى كرتلرگە تييش. س س س ر حالق كاميسارلارى سەويتى بۆتن سەويت ئورگانلارنىڭ ديققەتن، يوعارىدا كورسەتلگەن چارالارنى ئوتەو ئۆچن، يازغى چەچو كامپانييەسى تيرەسندە ئشچى - كرەستييەن ماسسىسن، جەماعەت ئۆيشمالارن هەم ۋلاس ئورگانلارن تۆپلاوعا جەلب ئيتە. ئانىڭ ئۆچن 1930 نچى ,يلنىڭ عينوارىندا، بۆتن ئاول سەويتلەرنىڭ، كالحوز، سافحوز وەكيللەرنىڭ، ئاوللارداعى بۆتن جەماعەت ئۆيشمالارنىڭ، بۆتن ئشلەب چعارو كيكەشمەلەرنىڭ هەم ئاگرائوپالناموچنىلارنىڭ قاتناشلارى بلەن رايون باشقارمالارنىڭ كيكەيتلگەن پلينوملارى چاقىرىلرعا تييش.

,بو پلينوملاردا كالحوز هەم سافحوزلارنىڭ ئوز ئشلەرى توروندعى داكلادلارى تڭلاناچاق هەم ,شول رايوندا يازغى چەچو كامپانييەسن ,ئوزدىرونىڭ كانكريت پلانلارى هەم شولاى ئوق سافحوز، كالحوز هەم ماشينا-تراكتر ئستانسىلارنىڭ پلانلارى قارالاچاق. يازغى چەچو كامپانييەسىنىڭ باشلانوونا قاداتا بۆتن ئاوللاردا هەم كالحوزلاردا پرايزۆودستۋا كيكەشمەلەرى ئۆيشدىرلرعا هەم ئاگرانومييە ئوپالناموچنىلارى، حەيوان ئاسىراوچلق ئوپالناموچنىلارى سايلانرعا تييش. ,بيبل كالحوزلارداعى هەم يارلى - ئورتا حەللى ئاكتيفدان 6 ميلييون كرەستييەننىڭ ئاگرانومييە ياعندان نادانلىعىن بتروني ,بورىچ ئيتب قويارعا كيرەك. ,مۆنىڭ ئۆچن هەر بر رايوندا، هەر بر ئوى كالحوزدا ئاگرانومييە نادانلىعىن بترو پونكتلارى ئۆيشدىرلرعا تييش. بۆتن سايوز پرافسايوزلار سەويتى تارافندان ئوتكەرلە تۆرعان، ئاول حوجالىعن كومەكلەشدىرودە دائيمى رەوشدە ئشلەر ئۆچن 25 مڭ ئشچىنى كاماندىراۋايت ئيتونى 1930 نچى ,يلنىڭ 15 نچى فيۋرالىنا تەماملارعا كيرەك ديب تابىلا. يازغى چەچو كامپانييەسى واقتدا ئورنلارداعى سەويت كادرلارنا ياردەمگە جۆمهورييەت هەم ئولكە ئوزەكلەرندەن سىنالعان هەم جەوابلى ئشچىلەرنى (حۆكومەت چلينەلەرنە قەدەر) جيبەرو توروندا، سايوز جۆمهورييەتلەرنىڭ حۆكومەتلەرنە تەقديم ئيتەرگە. ,شول ئوق [illegible] تەكچى ماستافلارنىڭ ئۆچدەن ئيكىسندەن كيم بولماعان ئۆلشن رايونلارعا جيبەررگە قوشارعا. س س س ر حالق كاميسارلارى سەويتى كالحوزلارنىڭ بۆتن ماسسىنا، سافحوز ئشچىلەرنە، يارلى هەم ئورتا حەللى كرەستييەنلەرنىڭ حزمەت ماسسىنا مۆراجەعەت ئيتب، شەهەر ئشچىلەرندەن ئورنەك ئالب، ساتسيياليزم يارشن هەم حزمەتنىڭ ئشلەب چعارلشن كوتەرو يولىنا كرگە چاقرا. س س س ر حالق كاميسارلارى سەويتى بۆتن سەويت ئورگانلارنىڭ ئيعتيبارن، بۆتن رايون هەم ئوكروگلارنىڭ تۆتاشدان كومەكلەشودە توبەندەن ئوسولەرنىڭ ئايىروچا ئەهەمميەتلى بولوونا يونەلدىرە. ,بو حەرەكەت سەويت ۋلاستنىڭ بۆتن ئورگانلارى ئالدىنا بيك كوب ياكا بورچلار قويا. ,بو رايون هەم ئوكروگلارعا پرايزۆودستۋا ياردەمى كورسەتونى تەئمين ئيتەرگە، حالقنىڭ ئوز مايەسن ئشكە تارترعا، قولدا بولعان جانلى هەم جانسز ئينۆينتاردان ,تولى رەوشدە فايدالانونى تەئمين ئيتەرگە، چەچو مەيدانن باشقا رايون هەم ئوكروگلارعا قاراعاندا كيكەيترگە هەم كوتەرنكى ئاگرامينيمومنى ئشكە ئاشىررعا كيرەك.

مەسكەو، 26 ديكەبر. (راديو بوينچا).

Sovit aparatlarьnьŋ eşe

eşcelər kontrole astьna

فابريك هەم زاۋودلارنىڭ سەويت ئاپاراتن شيفلققا ئالولارى، ئشچىلەرنى دەولەتنى باشقارو ئشنە تارتو يولندا ئيك كۆچلى چارالارنىڭ برسى.

شيفلققا ئالو - ,ئول پريدپرييەتيە بلەن سەويت ئوچريژدينييەسى ئاراسندا توردان ,تورى ئلمەتە ,تۆتونىڭ، سەويت ئاپاراتنا ماسسوى ئشچىلەر كانترولى قويونىڭ هەم سەويت ئاپاراتن ياحشرتو، ئاندا بيوراكراتيزم، بۆزقلقلارى بلەن كورەشو ئشندە ئشچىلەرنىڭ توردان -,تورى قاتناشولارنىڭ عادەتدەن ,تش جايلى بر ,فورمىسى ,بولب تۆرا.

شيفلققا ئالو - ئشچىلەرنىڭ سەويت تۆزىلشنە قاتناشولارنىڭ بر ,فورمىسى. پرايزۆودستۋادان ئايىرلميچى، ئشچى دەولەت ئوچريژدينييەسنىڭ كوبكنە ئشلەرن ئوتەونى ئوز ئوستنە ئالا. ماسسىنىڭ ئۆزلىكدەن ئاپاراتنىڭ تگى ياكى ,بو ئۆلشلەرى ئورنىنا باسا بارا.

سوڭعى واقتدا قازان هەم كانتون ئوچريژدينييەلەرنىڭ بر نى قەدەرسندە ,بولب ئوتكەن تيكشىرو هەم تازارتو بزنىڭ ئاپاراتىبزنى ياحشى ئوق قوزعاتدى. ئانىڭ يۆمۆشاق ئورنلارن هەم ئالارنى تۆزەتو يوللارن تابدى، حزمەتكەرلەر ساستافنا ياكا كۆچلەر بيرب، ئانى شاقتى ياحشرتدى هەم ئاپاراتنى ماسساعا ياقنايتدى.

حەزرگى واقتدا بزنىڭ تۆب ,بورىچبز - تازارتونىڭ نەتيجەلەرن نعىتودان، سەويت ئاپاراتى ئوستندە كانترول ياساوعا هەم ئانىڭ ئشندە بولشلق ئيتوگە ئشچىلەرنى هەر واقت قاتناشترب تۆرودان عيبارەت.

,مۆنىڭ ئۆچن ئيك ياحشى چارا - سەويت ئوچريژدينييەلەرن پريدپرييەتيەلەر تارافندان شيفلققا ئالونى ,ئۆيشدىرو هەم ئانى كيكەيتو بولرعا تييش.

واحيدف زاۋودى ئشچىلەرنىڭ تاتارستان فينانس حالق كاميسارياتن شيفلققا ئالولارن كيكەيتو تەجريبەلەرى، ,بو ئشكە دۆرس جيدەكچلك ئيتكەندە، ماسسىنىڭ ئينسيياتيفۋن هەم ئوزلگندەن ئشلى ئالوون كيك كولەمگە قويعان واقتدا، قسقاعنا واقت ئچندە بيك ,زور نەتيجەلەرگە ئيرشرگە مۆمكين ئيكەنلگن كورسەتدى.

برنچى تەجريبەدە ,بولووى مۆمكين بولعان قايسى بر ,ئۆيشدىرو كيمچلكلەرى بولوعادا قاراماسدان، واحيدف زاۋودىنىڭ شيفلققا ئالووى ناركامفيننىڭ ئشن سيزلرلك رەوشدە ياحشرتدى.

ئايىروچا ئالعاندا، ر س ف س ر، ك ئى هەم فينانس حالق كاميسارياتلارنىڭ كەميسييەلەرى، تاتارستان ناركامفيننىڭ ئالوك ئشن تيكشىرو واقتندا بيك ,زور ئش ئشلەدى.

لەكين قزعانچقا قارشى، ئەلى بزدە شيفلقغا ئالو ئشى كيرەكنچە جەيەلب كيتە ئالماونى ئەيتب ئوتەرگە ,تورى كيلە.

قازان ئوزەك ئشچىلەرنىڭ شيفلققا ئالووى كيكەيب بارا. ئاندا زورعنا ساندا ئۆيشقان ئشچىلەر تۆركمەلەرى، ر ك ئى تارافندان سەودە - كاپيراتيف سيستيمن تيكشىرو ئشنە تارتلالار. شولاى ئوق حزمەت حالق كاميسارياتن شيفلققا ئالوچى لينين ئيسمندەگى توقو فابريكندادا جانلانو كورنە. «ئسپارتاك» فابريكندا هەم باشقالاردادا برەر ئوچريژدينييەنى شيفقا ئالوعا حەزرلك ئشلەرى بارا.

لەكين بۆلار ئەلى هەممەسىدە باشلانعج ئشلەرگنە. ,بو ئشدەگى تيزلك ئيك قزو دەرەجەگە جيتكىرلرگە هەم ئش سيفاتى شاقتى ياحشرتلرعا تييش.

ئورنلارداعى پارتييە هەم پرافسايوز ئويشمالارى، يوعارىدان «سيركولەر هەم ئينستروكسييەلەر» كۆتميچى ئوك، ئشچىلەر ئاكتيفلىعىنىڭ ئالدىندا بولرعا، ,بو ئاكتيفلقنى دۆرس يونەلدىررگە، ئالاردان دۆرس فايدالانرعا هەم ئالارنىڭ دەولەت ئاپاراتن ياحشرتوعا، بيوراكراتيزم بلەن كورەشكە ئۆمەتلولارنا بولشلق ئيتەرگە تييشلەر.

يو. ياپپرنى.

12 % nь ytəy julnda

Normьsьz tovarlarnьŋ bəjələren tikşery başlana

Eşce həm blgclərdən təzlgən brigadьlar eşkə krştelər

Bu jlqь xuçalьq jlnda rial eş xaqь 12 prosintqa kytərelrgə tieş. Şuşь zur burcnь ytər ecen tovar bəjələren arzanajtu iŋ brnce jardəmce bulьp tora. Tovarlarnьŋ normьqa krməgənnərenen bəjələren rətləy bigerək tə məhim bulqan eş. Cənki satu ityce ojşmalar qatь bəjə qujlmaqan, jəqni normьqa krtlməgən tovarlarnьŋ bəjələren bigerək tə ujnatalar. Ber yk tovar, ber yk kəndə, ber yk Qazanda əllə nicə tərle bəjə blən satьla. QYE kopiratifь, Tattorg ber xaqqa satsalar, Intorg bətnnəj iknce bəjəgə sata. Ber kopiratifnьŋ tərle magazinda ber yk tovar tərlecə bəjədən satьla (QYE kopiratifnda batinkь həm başqa tovarlar).

Normьsьz tovarlarqa estəmə xaq quju, alarqa artьq transport rasxotlarь təjəy, kimegən tovarlarnьŋ zararьn haman da normьsьz tovarlarqa salьp kilələr. Bu eşlərdə zur—zur qьna xatalqlar da bula. Annan suŋ səydə eşndə ratsionalizatsiə minimumь ytərgə tieş ide. Ləkin bu eştə əle bik kyp səydə orgnnarnda bətnnəj ytəlməgən.

Satu eşndəge artьq rasxotlar tovarlarqa zur estəmə xaq bulьp təşələr Mnə şunьŋ ecen magazinnarnьŋ, ajrьm səydə xzmətkərləreneŋ nindi nagruzkь (jək) blən eşləylərenə də bik nьq əhəmmiət birrgə kirək.

Brigadьlar səydə cltərenenŋ xəlen, anьŋ san jaqnnan həm sьjfat jaqnnan nicek bulularьn da tikşerrgə tieşlər. Səydə cltərenenŋ tovarnь sьjnfi jaqtan nicek bylye bik nьq çntklənrgə tieş.

Juqarьda sanalqan nərsələr, alar əle kyzgə bərelep torqan həm bik məqlym bulqan əjbrlər gnə.

40-qa jaqьn bulqan eşce həm 6—7 ləp bulqan blgclər brigadьsь normьsьz tovarlarnьŋ bəjələren tikşrgəndə bzgə ər jaŋa faktrlar da acьp birrgə tieşlelər.

Eşce brigadьlar bəjə məs'ələləren tikşrgəndə, sotsializm təzegəndə tovar byly eşen ər jaŋadan təzep çibəry jaqlarьn da ontmasqa tieşlər. Eşce brigadьlar iske səydəgərlek traditsiələrenə qarşь kisken rəyeştə otpor biry blən brgə, tovar byly eşen eşcelər sьjnfьna jaqьnajtu ecen də konkrit jullar kyrsətrgə tieşlər.

Normqa krməgən tovarlarnьŋ bəjələren rətləy blən bez, rial' eş xaqьn 12 prosintqa kytərydə zur adьm atlьjbьz. Şulaj itep xuçalьq planьnьŋ ytəlyenə jardəm itəbez.

Sotsializm proizvodstvasьn təzydə eşce brigadьlar nindi rol' ujnaqan bulsalar, sotsializm prinsipnda tovar bylydə də alarnьŋ rol'ləre şulaj bulrqa tieş.

M. JAQUP.

ئۈسەبز، نەيبز

ساتسياليزم تۆزلۈشى فرونتىندان حەبەرلەر

ئشنى راتسيانالاشدرو.

ئسپيرت زاۋودى، ئوز كۆچلەرى بلەن ششەلەرگە بۆكى تعونى ماشينالاشدردلار. تاشلاندق كومرلەرنى ياڭادان فايدالانو ،يولى تابلدى. ،بو نەرسە بيك ،زور ئيكانومييە بيرە. ريتيفيكاتسييە ئاپاراتننڭ كۆچى 30 پراسينتقا ئارتدردلدى. ،شونڭ ئارقاسندا يلننا بر مڭ ،سوم ئيكانومييە ياسالا.

ياڭا ماشينا قويلدى.

«حۆررييەت» زاۋودندا 120 ئات كۆچلى ياڭا دۆيگيتل قويلدى. ماشينا بولدگى ياڭادان تۆزلدى. تاشلاندقلاردان ئسپيرت ئالو ئۆچن كالونكى قويلدى.

ياڭا ۋينتيلەتسييە.

«قزل شەرق» زاۋودندا ياڭا ۋينتيلەتسييە قويلدى. ئشچىلەر ئوز ئيركەلەرى بلەن ئوستەمە رەوشدە بيرلە تۆرعان ئيكى ئاتنالق يال كونن برئاتناعا قالدردلار.

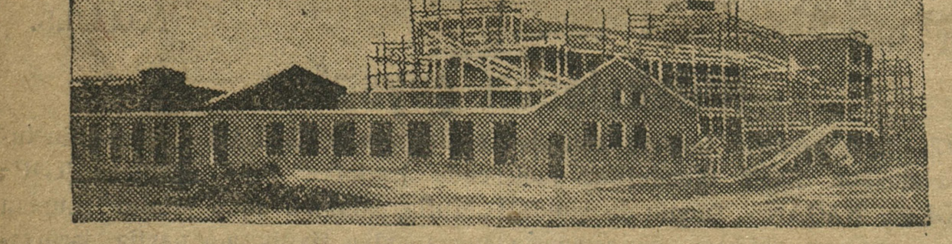
،بولب، تيمر بيتوندان ئشلەندى. ،بو كور-پسدا زاگاتوفكى سيحى ئورناشاچاق. حەزر ئاندا ماشينالار قويو ئشى بارا.

ياڭا ئۆچ ئيليكتر ئستانسييەسى.

عينوار ئايندان باشلاب ئارچا ياننda 200 كيلاواتلى ئيليكتر ئستانسييەسى سالنا باشلى. ،بو ئستانسييە، ئارچا ياننda ياڭا سالننا تۆرعان كراحمال زاۋودنا كۆچ بيرەچەك.

برنچى فيۆرالدا بۆگلمە كانتوننda تۆتاش كومەكلەشكەن تمدتق ،ۋولنسى رايوننda سالناچاق ئستانسييەنڭ پرايكتى حەزر بولا. ،بو ئستانسييە ئق سوونا سالناچاق. 500 كيلاوات كۆچى بولعان ،بو ئستانسييە 800 مڭ سوملارعا تۆشەرگە تييش.

ئۆچنچى ئستانسييە، مينزەلە كانتوننda تۆتاشدان كومەكلەشكەن كوزكەى ۋولنسندا سالنرعا تييش. ،بوئستانسييەنڭ 600 كيلا-وات كۆچى بولاچاق.

Qazanda kiləcək jlqa salыnыr ɓtəcək silikat kirpec zavotь

زاۋود ئشلەنب بتدى.

ئچەگى زاۋودننڭ ياڭا بيناسى سالننب بتدى. ،بو بيناعا، ئشلەب چعارونى 30 پرا-سينتقا تيزلەتە تۆرعان ياڭا ماشينا بلەن ئچەگلەرنى قاباتو ئۆچن كامپيريسر قويلا. ،شونڭ ئارقاسندا حزمەت شارتلارى ياحشرا، ئشلەب چعارو دا 10 پراسينت ئارتا. ،شونڭ بلەن برگە، ياقن كۆنلەردە زاۋودقا ئيليكتر ۋينتيلەتسييەسى دە قويلا. ئشچىلەر تۆراعى ئۆچن ئۆچ ،يۆرت سالندى.

ئشلەب چعارو ئارتا.

«ئسپارتاك» فابريكى حەزرگى واقتدا كۆننە 3000 پار ئاياق كيەمى ئشلەب چعارا. عينواردان باشلاب ،ئول كۆننە 4000 پار ئاياق كيەمى ئشلەب چعارا باشلاياچاق. ئوتكەن يلعا قاراعاندا 1500 پار ئارتق بولا. «ئسپارتاك» فابريكننڭ ياڭا ،كورپسى سالننب بتدى. ،بو ،كورپس ئيكى قاتلى

عيلمى ئشچىلەرنڭ سانى ئارتا.

تاتارستاندا حەزر عيلمى ئشچىلەرنڭ سانى 671 گە جيتدى. سوڭعى ئايلار ئچندە تاتارلاردان ،ئون عيلمى ئشچى ئارتدى. عيلمى ئشچىلەرنڭ سانى عۆمومەن ئالعاندا، ئوتكەن يلعا قاراعاندا 100 كشدگە ئارتقان.

57 ياڭا مەكتەب.

،بييل تاتارستان سەويت جۆمهورييەتننڭ كانتونلارندا بارلعى 57 ئورندا ياڭا مەكتەب ئاچلعان.

ياڭا كابينيتلار ئشكە كرشەلەر.

1930 نچى ،يلنڭ عينوار ئاحرلارندا تاتار مەدەنييەتى يۆرتندا، تاتارستان عيلمى - تيكشرو ئينستيتوتننڭ كابينيتلارى ئشكە باشليلار. ئينستيتوتننڭ رەسمى ئاچلووى تاتارستاننڭ ،ئون يللعندا بولاچاق.

«قزل تاتارستان» نڭ ماحسوس حەبەرچىسى تيليگرام بلەن حەبەر ئيتە.

مينزەلە كانتوننda، يازعى ئاول حوجالعى كامپانييەسى سوعشچان تيمپ ئالب جيتكرمەگەن

،ۋولس هەم ئاوللاردا كامپانييەنى ئوتكەرو ئورندا ئاچق ديريكتيۋەلەر ئالنماعان.

مينزەلە 26. كوزكەى هەم ،پۆچى ۋولسلارندا توعز ئۆرلق تازارتو ئابوزى ئشلەب ياتا. ئالتى ئابوزنڭ ئشى بلەن تانشدم، كوبسنڭ ئشى قەناعەتلەنرلك قويلعان. ئۆرلق تازارتو كامپانييەسى كيڭ قۆلاچ ئالب بارا، شوڭار كورە، ئۆرلق تازارتونڭ بيلگلەنگەن واقتندا، حەتتا ئالدنراقدە بتووننە ئشانچ بار. يازعى ئاول حوجالعى كامپانييەسننە عۆمومى حەزرلك ئشلەرى باشلانماعان. ئيكى ۋولسدا 23 ئاولنى يۆرب چقدم، برجيردەدە بولشلق كەميسسييەلەرى تۆزلمەگەن، ئاگرا- ئۆپالناموچيننيلارنى ياڭادان سايلاو ئوتكەرلمەگەن، پرايزۋودستۋا كەنفيرينسييەلەرى ياسالماعان. ئاوللاردا، حەتتا ۋولسلاردادا ،بو توردا ئەلى هامان ئاچق ديريكتيۋلەر، كانترول سيفرلار هەم پلانلار ئالنماعان.

عۆمومەن، مينزەلەكانتوننداعى يازعى ئاول حوجالعى كامپانييەسننە حەزرلەنو ئشى بر سوعشچان كامپانييە تۆسن ئالب جيتكرگەنى يوق ئەلى.

تراكترلار قايتارتو ئۆچن 25 نچى ديكەبرگە كانتون كولەمندە پلاننڭ 45 پراسينتى ئوتەلگەن. ياڭا ماجن ،ۋولسى ئوزننە بيرلگەن ساننى 144 پراسينت، بايسار ،ۋولسى - 110 پراسينت، ئاقتانش - 91، مۆسليم - 88، ئەمەكەى - 82 پراسينت ئيتب ئوتەگەن. باشقا ۋولسلار بيك نق ئارتدا بارالار.

ساڧا.

PROMЬJŞLNNOS JAŊA KƏCLƏR SORЬJ

Bu jьl ƣinvar ajnda fabzavuc məktəplərenə cirattan tьş qabul ity kampaniəse başlana. Anda 6 prosint tatar jəşləren alu вurьcь tulьsь вlən ytəlrgə tieş. Proizvodstьvaƣa tartlmaƣan kvalifikatsiəle qart tatar eşcelərnnən fajdalanunь alƣa sərik

تاتار يەشلەرن فابزائوچ مەكتەبلەرنە كوبرەك كرتيك

پراميشلننسنڭ بيك تيزئوسووى - كيڭە-يووى، ياڭادان كوبكنە زاۋود - فابريكالارنڭ سالنووى هەم شولاى ئوق حەزرگى كۆندە يەشى تۆرعان پريدپرييەتيەلەرنى ياڭاچا قۆرو، كواليفيكاتسييەلى ئشچىلەر حەزرلەو مەسئەلەسن تودرا. ياڭا حەزرلەنە تۆرعان ئشچىلەر پراميشلننس-تيحنيكى بلملەرننە جەواب بيرە ئالرلق، ساتسياليزم تۆزوده ئاكتيف قاتناشوچى، ،ئويشدروچى كۆچلەر بولرعا تييشلەر.

حەزرگى كۆندە بزنڭ قايسى بر پراميشلننس تارماقلاربزدا كواليفيكاتسييەلى ئشچىلەر جيتمەو قورقننچى كوز ئالدندا باسب تورا. حوجالق هەم سەياسى ياقدان ئەهەمييەتى ،زور بولعان ،بو ئشدە فابزائوچ مەكتەبلەرى برنچى ،يول ،بولب تورالار. منە ،شول ئەهەمييەتلەرنى ئيسكە ئالب، س. س. س. ر. يوعارى حوجالعى سەويتى پرسيدەتنلى ئيبدەش ،كويبيشف ۋ. ل. ك. س. م. ئوزەك كەميتيتننڭ تەقديمن قابول ئيتب پريكاز چعاردى. ،بو پريكازدا 1930 نچى ،يلنڭ عينوار ئايندا فابزائوچ مەكتەبلەرننە ياڭادان قابول ئيتەرگە قوشلا.

بز ،بييل پريكاز بوينچا 344 (ميتاللتريسقا 150، كون تريسى 98، ئازق تريسى 11، سيليكاتقا 15، ليساتريسقا 70) ئوقوچى ئالرعا تييشبز. ئۆلكە كامسامول كەميتيتى بيوراسى فابزائوچ مەكتەبلەرننە قابول ئيتونى ئارتدرونى كيرەكلى تابب قەرار چعاردى. شوڭار كورە بز عۆمومەن ئيك كيمندە 600-700 كشى ئالا ئالربز، ديب ئشانابز. ياڭا ئالنناچاق يەش ئوسمرلەر يوعارى هەم ئورتاچا كواليفيكاتسييەلى ئشچىلەر ،بولب حەزرلەنرگە، ئوقو - ئۆيرەنو واقتن بترگەچ، ئيك كيمندە 3 ،يل پرايزۋودستۋادا ئشلەرگە تييش بولالار. عينوار ئايندا فابزائوچ مەكتەبلەرننە قابول ئيتو، كۆزگى تۆزلگەن قابول ئيتو شارتلارى بوينچا بولاچاق. (،بو شارتلار «قزل تاتارستان» گەزيتننڭ ،شوشى ،يل 18 نچى ئيۆنندە چقعان نوميرندا ئيعلان ئيتلدى). مەكتەبلەرگە حەزرگى كۆندە ئشچى، ئلك ئشچى ،بولب، حەزرگى كۆندە سەويت هەم جەماعەت ئۆيشمالارندا ئشلەوچىلەرنڭ بالالارى ئالنالار.

فابزائوچ مەكتەبلەرننە 60 پراسينت تاتارلار، 30 پراسينت ئورسلار، 10 پراسينت واق ميللەتلەر ئالننب، شولاردان 30 پراسينتى قزلار بولاچاق. مۆندا تاتار يەشلەرى پراسينتننڭ كيموونە ،زور ئيعتيبار ئيتەرگە كيرەك بولاچاق.

ئەلى كوبدەن توگلگنە ،بولب ئوزعان قابول ئيتو كامپانييەسندە بولعان جيتشمسزلكلەرنڭ قاباتلانماونا نق ئەهەمييەت بيررگە كيرەك بولاچاق. حەزرگى كۆندەن ئوك بز بۆتن كۆچبزنى عينوار ئايندا قابول ئيتو كامپانييەسننە قۆماچاو ياسارلق نەرسەلەرگە قارشى چارالار كوروگە قويارعا تييشبز. بزنڭ ئالدا ،زور قورقنچ، ،بولب 60 پراسينت تاتار يەشلەرن مەكتەبكە ئالو مەسئەلەسى تۆرا. حەزرگى كۆندە فەن مەكتەبلەرننە ئالرعا يارارلق تاتار يەشلەرى حزمەت بيررۆسندا 33 كشىگنە سانالالار. بزگە 344 كشى ئالعاندا ئيڭ كيمندە 206 تاتار، 600-700 كشى ئالعاندا! ئيڭ كيمندە 360-400 تاتار كيرەك بولاچاق. شوڭار كورە بزگە كۆزگى قابول ئيتو كامپانييەسندە بولعان تەجريبە بوينچا تاتارستاندا ياقن پراميشلننس رايونى، كوكمارا، بانديوگ هەم ئەگرجەدەگى تاتار ئشچىلەرنڭ بالالارن قابول ئيتونى كيرەكلى كورسەتەلەر. ،بو ئشكە حزمەت حالق كاميسارياتى هەم پرافسايوزلار كيرەك قەدەر ئاقچا بيلگەلەرگە هەم تاتاسۋنارحوز ئوز واقتندا قازان شەهەر سەويتى بلەن برگە تولاى ياتاق حانەلەر حەزرلەرگە تييش. ،شول واقتداعنا بز پارتييە هەم حۆكومەتنڭ تاتارلاردان كواليفيكاتسييەلى ئشچىلەر حەزرلەو قەرارن ئوتى ئالربز. ،بو رايونلارداعى كامسامول ئويشمالارى بزگە ياردەمگە كيلرگە تييشلەر. كامسامول رايكوملارى عينوار ئايداعى قابول كامپانييەسن ،ئوكشلى ئالب بارو ئۆچن ئايدرم جەوابلى ئيبدەشلەر بيلگەلەرگە تييشلەر.

قابول كامپانييەسى ئوقو ،يلننڭ ئورتاسندا ،تورى كيلو ئارقاسندا 1 هەم 2 نچى باسقچ مەكتەبلەردەگى ئوقوچى يەش ئوسمرلەرنڭ ئاندان چعب (ئوقولارن تاشلاب) فابزائوچ مەكتەبلەرننە كرەبز ديب، ئيحتيمال كالليكتيف رەوشدە كيتب مەكتەبلەرنى ئاور حەلدە قالدرو قورقننچى بار. مۆكار ئوز واقتندا تييشلى ئۆيشمالار كيرەكلى چارالارن كوررگە تييش بولالار. ،بو قابول ئيتودە 25 پراسينتدان دا كيم بولماعان رەوشدە پيياانيرلار ئالننا، پيياانير ئۆيشمالارىدا ئوزلەرى ئاراسندان كانديداتلار بيلگەلەگەندە يوعارندا ئەيتكەنچە مەكتەبلەرنڭ نارمال ئشلەرننە زارار كيتررلك بولماسقا تييش.

،بو ،زور ئەهەمييەتلى كامپانييەدە بۆتن كامسامول، پرافسايوز، حوجالق ئۆيشمالارى ،زور ئاكتيفلق كورسەتر، بۆتن ئشچى ماسسسن ،بو ئشكە جەلب ئيتەرگە تييشلەر. ئورنداعى ئستينا هەم كوب تيراژلى گەزيتلەر ،بو مەسئەلەدە كيرەكلى بولعان [illegible] لكلەر توردا ئوز واقتندا تيگشلار بيررگە تييشلەر.

ح. سەيفوللين.

تاتار ئشچىلەرنڭ كواليفيكاتسييەسن كوتەرو يولندا ،ئوكشلى ئادم

زاۋود-فابريكالارعا تاتار ئشچىلەرن تارتو مەسئەلەسى بزدە كوبدەن سۆيلەنب كيلە. لەكين تاتار ئشچىلەرنڭ كواليفيكاتسييەسى توبەن ياكى بردە بولماوى، ،بو ،بورچنى تولنسنچا ئوتەرگە مۆمكينلك بيرمى. ،بو ئش ،زور چيتنلكلەر تودرا.

تاتار ئشچىلەرنڭ كواليفيكاتسييەسن كوتەروده يارم - ،يۆرتى ئويشدرلعان كيچكى كورسلار تييشلى نەتيجەنى بيرە ئالميلار. مەسەلەن: ،بييل كۆز باشندا واحيدف زاۋودى يانندا تاتار ئشچىلەرى ئۆچن ئالتنشار ئايلق ئيكى ،كورس ئويشدرلدى. لەكين ،بو ئيكى ،كورسنڭ برسى، زاۋودا تۆرلى ئسميناداعا ئشلەو، ئش واقتى تۆرلى واقتدا باشلانو، سيگز سەعەت ئشلەب ئارعاچ ئوقو باشلارعا تييش بولولارى ئارقاسندا توماس ،بۆرن ئۆلە.

ئيكنچى كورسقا ئوقرعا يازلعان 27 كشدەن بارى 8-9 كشىگنە تەرتيبلى رەوشدە يۆردلەر.

،كورس ئشلەرنڭ بارشى توردا ئورنداعى ئويشمالار تييشلى رەوشدە تانشب ياڭا فورمدا ئويشدررعا چاراسن كوزدلەر.

،ئول چارالارنڭ قايبرلەرى ،شوشى: 1) ئشچىلەرنى پرايزۋودستۋادا ئشدەن ئازاد ئيتەرگە هەم ئش حاقى ساقلارعا 2) توبەن كواليفيكاتسييەلى ئشچىلەرنىگنە جييارعا هەم بر تيبدەرەك (حيمييە-ماى بولكلەرى) كواليفيكاتسييە بيررگە 3) ئالدان ئوق نيندى كواليفيكاتسييە بيرو توردا ئويلاب، ئوقوچنى ئوقو واقتندا ،شول ئشكە كۆن دە ئيكى سەعەت پراكتيكاعا يۆرترگە.

4) ئالتى ئايلق كيچكى ،كورس پراگرامن كۆننە ئالتى سەعەت ئوقوبلەن ئاى يارمدا ئوتەرگە هەم باشقالار.

سوڭعى واقتدا يوعارندا ئەيتلگەن چارالار نيگزننە ئش باشلاندى. كورسقا 24 ئشچى ئالننب ئوقولار هەم پراكتيچسكى ئشلەر چيبەرگنە بارالار. برنچى ديكەبردەن باشلانعان ئوقودا مۆكار قەدەر بر ئشچى تاراڧندان دا پراگول بولعانى يوق؛ ئوقرعا بيك كۆگل بيرب يۆريلەر.

كورسدا ئوقوچى ئشچىلەرحەزرگە برنچى - ئيكنچى رەزرەد بلەن ئش حاقى ئالسالار، ئوقب بترگەچ 4 نچى رەزرەد بلەن ئونبر كشى، 5 نچى رەزرەد بلەن ئونبر كشى، 6نچى رەزرەد بلەن ئيكى كشى ئش حاقى ئالاچاقلار.

مۆندا تاتار ئشچىلەرى كواليفيكاتسييەلەرن كوتەرب، ئوزلەرننڭ ئيكانوميكا ياقلارن ياحشرتسالار، پرايزۋودستۋا، باشلانعچ رەوشدە بولسادا تييوربييەلى، ئورتا دەرەجە كواليفيكاتسييەلى ئشچىلەر كادرى ئالاچاق.

جەلال نيعمەتوللين.

كۆچلەرنبزدەن فايدالانيق

قازاندا ئلككى تاتار باييلارى زاۋودلارندا ئونار ،يل ،بويى ئشلەب كيلب، كوب تەجريبەدەن ،سوڭ ماستيرلق دەرەجەسن ئالعان، لەكين ئاچلق ،يل چى مال بولماو سەبەبلى زاۋودلار توقتاعاچ ئشدەن چعب، ،شوشى كۆنگە قەدەر ئشكە تارتلماعان يوعارى كواليفيكاتسييەلى تاتار ئشچىلەرى بار. بۆلارنى دا ئشكە تارترعا بيك واقت ئيدى ئيندى. ميسال ئۆچن ئالارنڭ بر - ئيكسن مۆندا يازب كيتونى تييش تابام:

1) شاكير ريسەيف - ئارسلانفلار زاۋودندا كوب يللار ئشلەب، يوعارى كواليفيكاتسييەلى ئشچى دەرەجەسن ئالا. ماستير ،بولب ئشلى. ئاچلق ،يلچى مال بتب، زاۋود توقتاعاچ، شاكير ئابزى تاشكينتقا كيتب كوسپرامسايوزعا كرب ئشلى. سايوزنڭ بۆتن پۆچماقلارننا بارب جيتە تۆرعان « قزل تاتارستان» گەزيتى ئانى تاتارستان ئشلەرى بلەن قزقدرا. ،ئول ،زور دەرت هەم كوڭل كوتەرنكلگى بلەن قازان زاۋودلارندا ئشليم، ديب ،بييل قازانعا قايتا. شاكير ئابزى قازانعا قايتو بلەن واحيدف زاۋودننا ئوزننڭ هۆنەرى بوينچا ئشكە كررگە، ديب 2-3 ئاى سۆراب يۆرى. ديريكتر ئانى ئشكە ئالرعا، ماستيرئيتب قويارعا ،ترشب قاراسادا، زافكوم شاكير ئابزيننى ئشكە ئالوعا قارشى كيلە.

2) ميفتاحتدينف فازولللا ئابزى - ريۋەلوتسييەگە چاقلى تيرى زاۋودندا ماستير ،بولب ئشلى. لەكين 1921 نچى ،يل زاۋود ئشدەن توقتالعاچ ئاندان چعب كيتەرگە مەجبور بولا. قايدا تاماق تويدررعا مۆمكين بولسا، شوندا ئشلى. كوستاردا ،بولب ئالا. لەكين كوستارلق ئشى ئوزى يارلى ،بولو سەبەبلى تاماق تويدررعادا جيتمى. ،شونڭ سوڭندان ،ئول زاۋودقا ئشكە كرو، ئوز هۆنەرى بوينچا ئشلەو ،ئويى بلەن بر نيچە تابقر حزمەت بيررۆسننا بارب قارى. لەكين بيررۆدا ،مۆنڭ بلەن حيسابلاشميلار. كوستار ئيسمن كوتەرووى ئۆچن گنە بيررۆعادا، زاۋودقادا ئالنمى.

منە ،مۆندى يوعارى كۆاليفيكاتسييە ئالعان، تۆرلى ياقى ئوز هۆنەرى [illegible] بوينچا فايدالانمى [illegible] قازاندا باياتاق ساندا كوب. ئونار ،يل زاۋودا ئشلەب كوب تەجريبە ئارقاسندا ماستيرلق دەرەجەسن ئالعان، ئوزننڭ كۆچن ساتسياليزم حوجالعن ئوستروگە بيررگە حەزر تۆرعان، حەزرگى كۆنگە قەدەر پرايزۋودستۋاعا تارتلماعان تاتار كواليفيكاتسييەلى ئشچىلەرن ئشكە تارتوعا، ئالارنى ئشدە فايدالانوعا كيسكن چارا كوررلرگە تييش. تاتار كواليفيكاتسييەلى ئشچىسن ئشكە ئالوعا تۆرلى «يەشرن» يوللاربلەن قارشى كيلوچى زافكوملارعا قارشى، ئورنداعى پارتييە يەچەيكەلەرى، رايكوملار نق كۆرەش ئالب باررعا تييشلەر.

ئيندى عۆمومەن پراليتارييات كادرن ئوستررو ئورندا بر - ئيكى سوز ئەيتب كيتونى تييش تابام:

عۆمومەن كوستارلار ئاراسندا ،شوندى سوزلەرنى ئيشترگە ،تورى كيلە:

- مين زاۋودندا ئشلەدم، كوستار ،بولب دا ئشلەدم، لەكين واقتلى - واقتلى ئشلەدم، سەبەبى پرافسايوزدا چلين توگل، حەزر ،تۆرمشم ناچار. تاماق تويدررا ئالميم. حزمەت بيررۆسندادا يازميلار، ديلەر.

مينمچە پراليتارييياتقا ياقن تۆرعان يارلى كوستارلارنى ئشكە ئالودا، ئالارنى بيررۆعا يازودا نق چارالار كوررگە تييشلى. ،مۆنى حزمەت حالق كاميسارياتى ئيسكە ئالرعا تييش.

حاريس عاريف.

«باتۇرلار»

سابان تويلارندا كۆرەش بارعان چاعندا تازا گەودەلى، كيڭ جيلكەلى وەلييف ديگەن برەو مەيدانعا چعب، ئيكنچى بر زەعيفرەك كشنى هاواعا كوتەرب سلتى - سلتى دتزرق ئيتب جيرگە ئرعتاچ، ،بو تاماشاعا حەيران قالب ،تۆروچى حالق تۆركنمى قول چاوب شاولى باشلى. جيگلوچى قاتى يعلودان ئيمگەنب، قابرعاسى ،سنب، مەيدان توفراعى بلەن قانلى بيتن يوعاندا، جيگوچى وەلييف كوكرەك كيرب حالقنى كوزلى. ئانى ماقتاب، قۆتلاب ياوعان ئالقشلار تاعىدا كۆچەيەلەر. قزلار كوز قسب. تاماق قرب وەلييفكە قاراب ياولق سلكى باشليلار. قارتلار يەشلەكلەرن ئيسكە تۆشرب:

— ئاتاسنا ئوحشاعان، مەلعوننى، ئانڭ ئاتاسىدا شولاى ئوستا كۆرەشە ئيدى، ديب ئوتكەنلەرنى سۆيلەب ئالب كيتەلەر. ئۆزاقلامى جيگوچنى بولەكلەر بلەن كومە - كومە،

— وەلييفكە باتر ئيسمى بيرلە ديبدە ئيعلان ئيتەلەر.

لەكين بۆگلمە كانتونى، عەبدرراحمان ،ۋولنسى مەعاريف ئشچىلەرننڭ ميسكومى تاراڧندان حزمەت باترى ئيسمى ئالعان ئوقتوچى وەلييف - سابان تويندا جيگب چعوچى وەلييف توگل. ئالارنڭ فاميليەلەرى گنە شولاى برگە ،تورى كيلگەن. ئەممابترلق ئيسمن ئالو واقيعەسى ئيكى وەلييفنڭدە برسى - برسننە بيك نق ئوحشاعانلار.

ئوقتوچى وەلييف ئاچلق ،يلنى ئاولنڭ يارلى بركرەستيەننن ئەلەكترب ئالب، ئوترگەنچى قينى. سابان تويندا جيگلگەن يگت شيكللى ئوك، قينالعان كرەستيەن دە حەلدەن تايب جيرگە يعلا هەم ئۆزاق داتوتمى - ئۆلە. ئە ئوقتوچى، ياكى ئيكى دۆرسى يارلى كرەستيەننى قيناب ئوتروچى وەلييف، كوكرەك كيرب كۆرەش مەيدانن نى چاقلىعنا كوزلەسەدە، ئاكار بولەك بيروچى دە، باتر ئيسمن تاعوچى دا، ،شوندى قەهرمانلعى ئۆچن ئانى ئالقشلاوچى دا تابلمى. بارى تيك ،مۆنى بلوچىلەر ئولوچى كرەستيەن ئۆچن كوز يەشى توگەلەردە، وەلييفكە ئيڭ ئاچى نەفرەت ياودرالار.

شولاى دا وەلييف ،بو ئشلەرى ئۆچن دە باتر ئيسمن ئالرعا مۆوەففەق بولا. باتر ديگەچدە، ئەلى نيندى باتر... سابان ،تويى باترى شيكللى پراستوى باترلق توگل... ئيڭ چنن ئالا. حزمەت ئيبدەلەرنڭ ئيڭ سۆيكلى، ئيڭ ئشلكلى كشلەرننە بيرلە تۆرعان حزمەت باترى ئيسمننە حوجا بولا. حزمەت باترى! ،بوبيت ئەيترگەنە جيگل...، ،بو ئيسمنى ئەيتكەندە، سينڭ كوز ئالدڭدان ئوزننڭ ياحشى ئشلەرى، قەهرمانلقلارى بلەن سەويتلەر ۋلاسنا كوب حزمەت كورسەتكەن ئيبدەشنڭ رەسمى ئوتەرگە تييش.

— ئە كشى ئوتروچى ئوقتوچى وەلييف ،بو ئيسمنى نيچك ئالدى ،سوڭ؟ ديمسز.

عەبدرراحمان ،ۋولنسى مەعاريف ئشچىلەرى ميسكومندا پرسيدەتل ،بولب ئەلدگى وەلييفنڭ بر توعانى حەسەن وەلييف تۆرا. ،ئول ماميندان فايدالانب قالر ئۆچنمى، ياكى باشقا برەر سەبەب بلەنمى، بر توعان قەدەرشنە حزمەت باترى ئيسمن بيردرر ئۆچن قزو - قزو ئيتب ريچ سۆيلى. ئيسم ئالوچى - بر وەلييفكە توگل، ئانڭ بلەن يەنەشە، ئانڭ شيكللى ئوك «باترلقلار» كورسەتكەن ئوقتوچى كەرەم رەفيقف دا بار. رەفيقف بۆلاى ئاچقدان - ئاچق ئورام ئوراتاسندا كشى ئوتررب يۆرمەسەدە، چيحلارعا بارب ئەرمييەگە كرە. كم بلە... بەلكى ،ئول ئاندا قولنداعى ۋينتوفكسندان دۆشمان پولەلەرن، قينالب ئوترلگەن كرەستيەن شيكللى بر نيچە كشنگە تۆزدگەندر... ئانڭ بارماعى بلەن باسلعان ۋينتوفكى كوروگندان بزنڭ ياققا تابان ئازمى پولەلەر ئۆچقاندر، لەكين ئش ئاندا عنا توگل.

— ئش ،شوشندى كشلەرگە حزمەت باترى ئيسمن بيرودە. ئش ميسكوم پرسيدەتلى وەلييفنڭ، توعاننا قارشى سوز قوزعالعاچ، «باترلارنى» ياقلاب:

— بولسا ،بولر، ئاندا بزنڭ ئشبز يوق. كشى ئوتررو، ئاقلاردا يۆرو - ئالار باردا گرازدانسكى ئشلەر، تلەگەن كشى ئالارنى سودقا بيرسن، ئە بز ئالارنى سوڭعى كۆنلەرندە شادلاندررعا، ئالارعا حزمەت باترى ئيسملەرى بيررگە تييشبز، ديب ئاوزندان ئوتلار چەچب سۆيلەوندە.

دۆنيا بولعاچ، باردابولا ديگەندەى، كم بلە، بەلكى كيلەسى يللارعا ريچ سۆيلەوچى حەسەن وەلييفنڭ ئوزننەدە ريچلەر سۆيلى - سۆيلى شوندى ئوق حزمەت باترى ئيسمى بيررلەر.

ئيح، تيللەر، تيللەر
نيگە سزنى كورميلەر؟
ديب جرلاب جيبەرسەمە حاتا ،بولر ئيدى، كورب ئالرعا ئۆلگردك. شولاىدا، وەلييفلەر سيمييەسن تاعىدا تيكشرەبرەك قاراعاندا حاتا بولماس ئيدى.

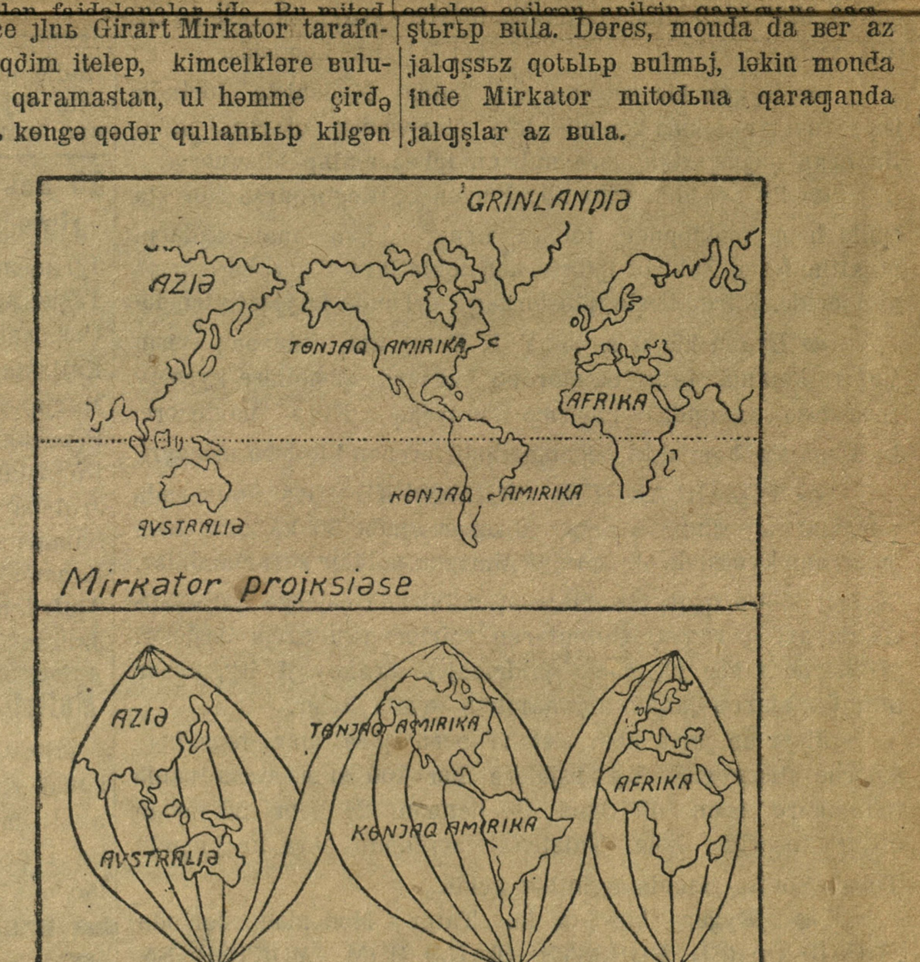
هيمالاى.

Fən həm tixnikь.

Dənjanьŋ jaŋa xaritasь

Tonjaq Quşma Amirika ştatlarьnьŋ Səydə həm Promьjşlnnos Ministrlege вiş jьl вujnca trşqannan suŋ çir şarьnьŋ jaŋa xaritasьn ezerlep cьqardь. Moŋar qədər bulƣan çir şarь xaritalarь, tozegən vaqtta, Mirkator mitodь [illegible] 1538 ncь jьlda Girart Mirkator tarafьnnan təqdim itelep, kimcelekləre вulu-qa da qaramastan, ul həmme çirdə də şuşь kenge qədər qullanьlьp kilgən ide.

tonjaq həm konjaqtaƣь illər, çirneŋ ikvatorь (bile) tirəsndəge illərgə qaraƣanda kilssez zur вulьp cьqacaqlar. Inde Amirika mitodьna kilsək, [illegible]

Quşma Amirika Səvda Ministirstvasьnьŋ projksiase

ide. Əgər də sez dənja xaritasьn rizin tupqa jasalƣan itep kyz aldьna kitrsək, Mirkator mitodь вlən Amirikanьŋ jaŋa mitodь arasьndaƣь ajermanь acьq aŋlatrqa вula.

Tupqa jasalƣan вu rəsemne jassьlqьa kycery ecen tupnь diamitrь вujnca kisep, tupnьŋ rizinen [illegible] kirək. Mon şul Mirkator mitodь вlən eşlengən kartь вulьr. Məglym ki, monьŋ nətiçəsendə, [illegible] kyrenşi, qotplarnьŋ [illegible] tartьrqa kilə. Şunьŋ arqasьnda [illegible]

Ajrmasь kyry ecen, ike xaritaƣa da qaraw çitə. Mirkator mitodь вujnca eşlengən xaritada Tonjaq Amirika, Konjaq Amirikaƣa qaraƣanda ee [illegible] Tonjaq Amirika [illegible] (TASS).

Balalar tiatrь.

„Dingzda"

(Tatar Dəylət Akadimia Tiatrь janьndaƣь balalar truppasь)

21 nce dikəвrda kontr jasь tiatrьnь вalalar ecen [illegible] tarafьnnan təzergen iilgen 3 pərdəlek „Dingzda" digen əsər qujьldь. Əsərdə grazdanlar suƣьşь vaqtьnda „Luiza" isme [illegible] matroslarьnьŋ [illegible]

Mondaƣь [illegible] kino [illegible] вlən çə[illegible]

Əsər [illegible] dəsəktə [illegible] Xariton [illegible] qararqa [illegible]

Ə qəmumən [illegible] vaqiqələr [illegible]

Ujnaucьlarƣa kilgəndə, Tatar Akadimik Tiatrь artistlarь [illegible]

Ğ. Bikmulli[illegible]

Eşce xəbərcelər jazalar

Bzgə kyz salьƣьz

Jlqa arjaqnda 40 ncь zavot qarşьnda acьlƣan 170 kşelek şofirlar kursьnda [illegible] kyzgə calьna. Uqular vaqtьn naşlanmьj, jə irtə, jə sun başlьjlar. Uqutucьlar da kursantlarnьŋ sorauьna çayap birə almьjlar. [illegible]

Jazarqa əstəllər juq. [illegible]

Dərslər vaqtьnda [illegible]

Kursantlar arasьnda şaqtь [illegible] tyrle cik illimitlar da var.

Səs [illegible] kursqa [illegible]

„BƏLƏM"

Proizvodstьvo alƣa вara - kul'turь artqa qala

Kukmarada 10 udarnь [illegible] Eşcelərnəŋ [illegible] Lekin kul'turь [illegible] artqa qalƣan. [illegible]

çiьla torƣan kluplarda вu jьl, malajlar təmeke tartьp, xuliganlьq qlьp [illegible] gəzit - zurnallar [illegible] spiktakllar [illegible] sintəbrdən [illegible] bulƣanь juq. Tatarlarnьŋ [illegible] gərəklərə [illegible]

[illegible] spiktakllər [illegible] bulmaqac, tatar eşcelere [illegible] Fabrikta 80 prosint [illegible] Kukmarada [illegible] jozaqlь [illegible]

Monьarca cik qujьlrƣa tieş. Monda kluв modirləre [illegible] dip tə sanamьjlar. „KOMSOMOL".

„Svitoc" tan yrnək alьƣьz

26 ncь dikəвrdə nadanlьqnь вtery turьnda dikrit cьquьa 10 jьl tuldь. [illegible] „Bisen nadanlьq [illegible] fabrik [illegible] həm alda [illegible] turьnda doklatlar [illegible]

Svitoc fabrige eşcelərə 300 kşe [illegible] qərar [illegible] 2 [illegible] eşenə [illegible]

Svitoc fabrige eşcelərennən вu admnarnь [illegible] tieş.

QAZAN JAŊALQLARЬ

Trotuarlarƍa asfal't tyşəy.

Qazan Şəhər Sovitьnьŋ Kommuna siksiəse kiləse tozy sizonnda şəhər uramnarndaƍь trotuarlarƍa asfal't tyşəyneŋ planьŋ qabul itte. Bu plan bujnca, kiləse çəj Nəriman, Tatarstan Uŋ Bolaq, Kapiratif, Tuqaj, Puşkin, Pasadski, Svirtlof, Astrotski uramnarnndaƍь həm Crek kylneŋ hər ike jaƍndaƍь trotuarlarƍa məçвyri rəyeşts asfal't çəjelrgə tieş.

Jlƍa arjaƍnda tөzklek eşləre.

Kiləse tөzy sizonnda Jlƍa arjaƍndaƍь вistələrdə tөzklek eşləren alьp вaru өcen 32,500 sum вilgelənde. Bu aqca вlən uramnarƍa taş tyşəy, trotuarlarnь tөzəty həm вaşqa şundьj eşlər eşlənəcək.

Kolxozlarƍa pazar nasuslarь.

Tatarstannьŋ pazardan saqlau idarəse Kolxozlar өcen 3800 sumƍa 10 maşina- nasus aldь. Bolar kaxozlarƍa вuşlaj вirelə.

Krəstiən jortnda vraclar konsultatsiəse

1 nce ƍinvardan вaşlap, Yzək Krəstiən jortnda vraclar konsultatsiəse tөzelə. Anda krəstiən jortьna kilgən auьru krəstiənnərne qarau həmkiŋəşlər вiry вulacaq.

Kopiratiflarda kitap satu.

Tatsojuz вrnce ciratta totaştan kyməkləşkən rajonnardaƍь potriвitel kiвtlərndə 9 çirdə kitap satu вylklərе acarƍa quştь. Anьŋ өstenə kitapnь kytərep satьp jəry eşlərе də ojştьrьla.

Kopiratsiə вaqcalarь.

Tatsojuz Zilyni Dyl, Vasilief, Bandyk həm Kukmaradaƍь eşce potriвitel kopiratiflarьna jəşlcə вaqcalarь ojştьrƍa quştь. Monьŋ өcen Tatsojuzdan jardəm kyrsətelə.

Jarlьlarƍa jardəm.

Potriвitel kopiratsiəsndə clin вulƍan jarlь krəstiənnərgə jazƍь cəcy kampaniəsndə jardəm kyrsəty өcen Tatsojuz aulь çirlərndəge kөcsez potriвitel çəmƍiətlərenə 10 meŋ sum ssudь вirrgə вilgeləde həm вu eş өcen zur kopi atiflarnьŋ yz sumalarnnan вişər jөz sum, vaƍьraq kopiratiflardan өcer jөz sum вilgeləp qujarƍa təqdim itte.

Jomrqa xəzrləy təmam вuldь.

Uzƍan sizonda Tatarstanda вarlьƍь 1117 vagon jomrqa xəzrlənde. Bu san şaqtьj kyp вulsa da, planƍa qaraƍanda 323 vagon kimerək. Monьŋ səвəвe uzƍan jaznьŋ suŋƍa qaluьn nan həm qoş—qort өcen azqlarnьŋ çitərlek вulmauь.

Tilifon №3-75

◆ Qazan politixnikь institutьnьŋ 27 studintь Vaxitof zavotnda projzvodstьva praktikьsьna alndь.

◆ Nujəвer ajnda Tatarstannьŋ trisləşkən promьjşlnnosndaƍь эşcelərneŋ sanь 14177 gə tulƍan (yktəвergə qaraƍanda 5,3 % artqan).

◆ 15 nce ƍinvarda Tatsojuz Sovitьnьŋ sissiəse caqьrьla. Anda Tatsojuz pravliniəseneŋ jllьq xisaвь, вu jlƍь eş planь, эşcelərne tə'min ity, uzƍan jlƍь taвşlarnь вyly həm вaşqa məs'ələlər qaralacaq.

◆ Tatarstan kyn trise ytkən xuçalьq jьlnda kapital tөzy eşlərenə 835 meŋ sum, ratsonalizatsiə eşlərenə 85 meŋ sum aqca totqan.

◆ Totaş kolxozlaşqan rajonnardaƍь patriвitel kopiratiflarь janında kul'turnik - instruktrlar вuldьru өcen, Tatsojuz Qazanda ike atnalьq kurs actь.

◆ Kiləse jlda Tatarstan radio stansiasьnьŋ tapşьrularьnьŋ 70 prosint tatarca, 25 prosint ursca, 5 prosint вaşqa millət tllərndə вulacaq.

Tatar jazucьlarьnьŋ tərçeməi xəllərе turnda

Ədəвiat uqucь iptəşlər şaqir - odiplərneŋ yzlərе turnda məqlymat alrƍa teləgən ni caqlarnda qzqsalar da, kitap kiвtlərndə tatar tlnda вu turnda вer gnə də nərsə də ozratьp вulmьj.

Bzdə xəzrge Sovit - proletarial jazucьlarnьŋ вer gnə jazucьsьnьŋ da tərçeməi xəle nəşr itlgən qaƍь jıq dierlek. Bu isə tatar ədəвiatnda zur kimcelek. Çөnki өsərneŋ jazucьsь kem ikənnke вlmi - ul өsərne tikşerydə, anьŋ ideologiəsen acudь tөp urnnь totmasa da, aŋlaq вu material вirə ala. Məktəplərdə də monar məxtaçlьq вik zur.

Xəzrgə jazucьlar turnda gnə tygel, Tuqajdan ƍajri rivolytsiəgə caqlь jazьp kitkən naşqa jazucьlar turnda da material tamць вulmьj. Ursta вer jazucьnьŋ tərçeməi xəlen çitmeş çirdən tapьp вula. ursta odəвiatnda hər вer jazucьƍa qaratə ajrm tөngit kitaplarь da caqьrьla. Bzdə вu maşdan nөtnnəj вaşlanmaƍan əлdə tora. Şunьŋ өcen də tatar şaqir - jazucьlarnnьŋ tərçeməi xəllərе turnda kitaplar вastьrьp carьq вulsa вik jaxşь вulьr ide.

Təkrar ajtəm, monar vaqt вik çitken inde. Məktəplər өcen də, ədəвiat вlən qzqsьnucьlar өcen də вu nik kirək nərsə. S. ISXAQOF.

Kino.

«Eşlkle kşe»

Girmaniədəge qalь ceryen kyrsətkən вu kartinanь qaraƍac, ni өcen anь вezgə krtilər ikən dip soraut qujasьŋ. Bu kartinanьŋ mondaƍьcse nucar вulu вlən вergə, anьŋ tixnikasь da nik saj. 9 inde xədozstivaƍajnna kilgondə, вu kartinadə andi вer gnə momintta kyrmьj. Qajsь jaqlan gnə qaraŋ, вu kartinaƍa jit syz əjter urnь juq.

Burzua dəŋjasь өcen вik taвiqi вulƍan вozqlqlarnь taƍь da вer

Tovar eləşyne tənqit utь astьna

Potriвitel kopiratsiəseneŋ xisap kampaniəse

Tatarstanda potriвitel kopiratsiəseneŋ xisap kampaniəse qinvar-ivrəl ajlarnda ytkərelə. Iŋ elek kopiratiflarnьŋ pravliniə həm rivizio komissiələre jarlьlar вlən xatьn-qzlar вlən, вatraq ocraqlarnda кrm cilьşlarnda jьjlsьlarda kyp jьjlьşlarnda qaralьp, вarlьq çьjьlьşlarnьŋ jeşlərendə tozkilər вulacaq.

Xəzrge vaqtta potriвitel kopiratiflarnьŋ... [illegible]

Mnə вu xisap kampaniəsendə potriвitel kopiratsiəseneŋ ... [illegible]

Jarlьlarnьŋ kopiratiflarda eşləre turьnda ... kyrsəty ... вulnda вulƍanьn ... tapьp çьjьlьşqa qulmaqdaq ... qaтnaşrƍa tieş.

Buldьqsz kinoьь.

Transporciclar klunda çilşьn sьn kyrsəty, вu kino kyrsəty вu вulnьp ide. Lakin kyrsətycenеŋ nuldqslьƍь arqasnda, kartinanь odəm rətlь kyrsətə almadь. Qart eşcelər tyzə almьjca, kinonь taşlap kittelər. Ə· XӨSƏJEN.

Stanoktan «Qzьl Tatarstan» ridaksiəsenə

Rəsmdə (uŋdan) „Kamil Jakup“ isemdəge fazriqe eşcese fatь soŋce laнa him iptəş ƍəlief (13 jllьq xzmət stazь) ridaksiəgə fatə xзmətkə вulьp kyçerelə. 26 nсь dikəвrdə Jəqdni uramnan qajtьp sarqan vaqtta tөrle canaqa utьrьp kilyce ...

KƏNDƏLEK VAQIƔƏLƏR

◆ YTERY - Linin ismndəge kyn zavotnda eşləyce 22 jəşlək K. Pitrof 26 nсь dikəвrdə Jəqdni uramnan qajtьp sarqan vaqtta tөrle canaqa utьrьp kilyce məcəgə eləşep вerə ... Canaqcь, Ikeləneŋ вrse şikerep təşkən da Pitrofnь kyktəgenə вəj utьrьp qaçqannar. Pitrof ylgən.

◆ ATЬ URLANƍAN - Əmə taun astnda 4 nce jortta torucь gr Silvəctkinnьŋ uramnan çigylə atь urlanƍan.

◆ ACЬQ JARATU jьk. вlən niləşkən. 26 nсь dikəвrdə qaraqьr Svirtlof ur. 17 nce jortta gr. Apollonof fatirnnan 320 sumnьq kiəmnərеn urlaƍannar.

◆ MƏCET BASU - Biləgəsez qaraqlar Zaxarski uramda 1 nce nomirle məcine вasьp sqьp вən jəqel pəstan namaz ƍiləmnarn urlaƍannar.

Baxitofneŋ «aktiflьƍь»

„Tatkidit“ ərtilənen elkke idarə rəise nuller eləgən „partiə ciline“ Baxit ofneŋ „Aktif“ eşleren sanaqand iŋ elek anьŋ urtiline ajaqlan jaqnga tana ilten rastratsьn kyrsətep ytərgə turь kilə.

Ul „Tatkidit“ ərtilndə eşləgəndə 2 meŋ sumƍa jaqьn rastratь jasaьj. Yzeneŋ kaninitsna jəşeik вlən araqьlar aldьrьp, kustarlar kyz alduda ecə, ...

Baxitof 2 meŋ rastratsьn өcen вarь xzmət urnьn almaştьrьp ...

Kospromsojuz klunnьŋ mədire iptəş Nurullin вu jьl 3 aj nujnca ... kyrsəty kampaniəsndə həm ...

Baxitof sul vaqtta tieşle ojşmalardan klup çəmnarьna dip nariƍьnь 460 sum aqca ala da, şul aqcanь Yzeneŋ вrgə qomar itkən xatьnna 3ualəsь вlən alьp çiьora. Əlege aqcanьŋ nər tiene də klupqa elekmi qala. ...

— Bez fələn qədər aqca niradə, dip sprafkalar вirsələr də, kulup xisaвnda ul aqcalar nөtnnəj kyrnmilər. Mnə şunnan suŋ ... Kospromsojuzƍa ajqlanda ... Tuƍaj qil.

Ridaksiədən çavaplar

S. ƍl. - „Narkomzim tazartu komisiəsenə elekkən Zarif ƍəвdullin yzək R.K.I. gə NAGAN - „Taqun da ... Inspektor. Mnə вulьp ...

3.T. - „Tazartsьn“ Bua R. K. I. vəkilenə. SABAЛ - „Sovit aparatьn cistartu“ Mamadьş B. K. I. vəkilenə. X. N. - „ƍəвrizaьsь Bua prokururьna. BLYCE - ...

...IMZALAR - „ƍəвdullin turnda Kazeofka“ RKI vəkilenə. TOP - „Mulla saılaun“ ... Kursnan ...

Ridaktor urnьnasarь: ƍ. QUŞAJ.

Baştrucьsь: „TATIZDAT“.

Bilderylər

◆ Eşcelərgə l'gytlь aşlar вiry өcen вulƍan knəgələr sojuz clinnərenə yzlərenen sojuzlarnda 1930 nсь jьl 1 nce ƍinvarda, sojuz ... 31 dikəвrdə вirelecək. Şəhər Sovitь komisiəse.

◆ Bygen kic səƍət 6 da, Tatar Mədəniəte Jortnda jəş jazucьlar siksiə konsul'tatsiə вiurosьnьŋ utьrьşь вula. Jazlƍan şiƍьr, xikajələre вulƍan iptəşlər alьp kilsnnər.

◆ 28 nce dikəвrgə вilgelengən „Dingə qarşь kөrəştə ƍailə həm məktəpneŋ totqan urnь“ digən mauzuƍdaƍь Moxttinьf həm Zakirof iptəşlərneŋ doklatlarь 6 nсь ƍinvarƍa kickterlde. Kilrgə tieşle iptəşlərneŋ şul kөndə kilylərе ytenelə.

◆ Bygen kic 6 s. tə, V K P (в) nьŋ şəhərneŋ tyвən jaq rajkomnda tatar eşcelərenə kul'turь xzmətlərе kyrsəty məs'ələse xaqnda kiŋəşmə вulacaq. Klup mədirlərе, kyltkəmisiə həm qzьl pocmaq mədirlərеneŋ kilylərе məçвyri.

◆ POZARLAR HƏM STRAXOFKЬ—Qьş kөnnərndə pozarlarnьŋ sannarь artьp, dikəвer ajnda 25 kə çitte həm вolarnьŋ kyвesndə straxovjat itlməgən miklər zararlandьlar. Xzmət iələrе qьşqь pozarlarnьŋ miklərne çəjgegə qaraƍanda da artьƍьraq вozƍannqlarьn xətrlərndə totarƍa tieşlelər. Tilklərne xəzer yk, çəjgə qaldrmьjcь straxovajt ity, pozar suŋnda alarnь jaŋadan jaŋartunь tə'min itələr.

Jlƍa ar jaƍь həm вistələr өcen qaraltьlar həm nərsələrne straxovajt ity вəjələrе hər 100 sum straxovaniə tə'minnərе өcen 45 həm 35 tiennən 25 həm 20 tiengə qədər tөşerlde həm Tatstrax tarafnnan jlƍa ar jaƍnda Tөвək Sovitь jannda agintlьq acldь.

◆ Bygən kic 7 s. tə. Tatar Mədəniəte Jortnda „DINGƏ QARŞЬ KӨRƏŞTƏ ƍAILƏ HƏM MƏKTƏPNEŊ TOTQAN URNЬ“ digən mauzuƍda Mөxittinof həm Bakirof iptəşlərneŋ doklatlarь. (Tat. pid. çəm).

◆ Radiolarь вulƍan вarlьq faвzafmiskomnar. klup-lar, qzьl pocmaqlar həm radio səjyce eşcelərgə: Bygen kic. 6s.tə. radio вujnca ip. Dagadof „Udarnьj вrigadьlarnьŋ вөten sojuz slytь“ turnda doklat вirəcək. Radiolarь вulmaƍan ojşmalar tyвəndəgecə вrktelələr: narpit pritpriətiəse Yzək Krəstiən Jortьna, mix faвriklərе timer julcьlar kluвьna həm Vaxitof zavotь kluвьna.

◆ Tat ӨKK. вlderə: Bygen kic 6s. tə. partiə өclege çiьlşnda partiə өclege tarafnnan tyвəndəge iptəşlərneŋ eşlərе qaralacaq. Eşlərе qaralƍanda ul iptəşlərneŋ kilylərе məçвyri: 1) ƍəlief Iвrahim, 2) Çaввarof ƍəptraxman, 3) Dmitrief, 4) Grişanof (kopinsojuz jəc). 5) Aвramof (TSU jəc). həm 6) Glotsвirg E. G. (2nce Sov. вulnisь jəc). Partiə өcləgenə Nurullin həm Lьjsinko iptəşlər. Partiə utrşcьlarnnan Bonifatieva (45nce jəc). Ivlisef (matвaƍacьlar kolliktifnnan) Aвdullin (Trampark jəc) Gərəjef (Linin faв. jəc) həm I. Badrttinova („Qzьl şərq jəc).

◆ „V. P. I. də partiə jəcəjkesen tazartu dəyam itelə. Bygen uəyвət вlən 28 nce dikəвrdə nəq səƍət 5 tə V.P.I.neŋ aktivьj zalnda ip. Mөxittinof ciskьƍa вilgelənə“.

Radio tapşьru

28 NCE DIKƏBRDƏ.

Tatarca: 5 - krəstiən gəzite. ... dannqnь вtery turnda. 5-50- Radio univirsitit. Ursca: 7- Udarnьj вrigadьlar çiьlьşьnьŋ translətsiəse.

26 nсь dikəвrdə tapşьrlmaƍan tiligramnar.

Jyrindən—Aliksiefkə.
Taşkənttən—Voronsoƍa.
Urmarьdan—Jvdokimofqa.
Katlastan—Marusofqa.
Marjunən—Muxacofqa.
Pşpəktən—Nifidofqa.
Kanaştan—Popofqa.
Jrqlьdan—Lukojanofqa.
Samardan—Ozurskigə.
Krasnodardan—Ivanofqa.
Alatrdan—Jakimovickə.
Jaranskidən—Ofcinnikofqa.

Mullalьƍmnь taşladьm.

Min Cistaj kantonь, Aqsuвaj volьsь, Iske Kirəmət aulь mullasь ƍəlim Səƍitof 1 nce yktəвrdən mullalьƍmnь taşladьm 1273.

Qimmətle kəƍəzlərneŋ вəjəse.

1929 nce jьl 28 nce dikəвrdə

	Alucьlar.	Satucьlar.
1922 nce jlƍь 6 % lь 1 nce dəylət otoş zajumь		4. 89
Dəylət III nce krəst. ecke zajumь	. . . . . .	5. —
1926 nсь jlƍь ecke zajumь	129	127
1927 nce jlƍь 10 % lь otşlь zajum	26.56	26 06
1 nce 6 % lь indystriə zajumь	25.56	25 - 46
2 nce otşlь indystriə zajumь	26-10,5	25—60,5
Şul uq prosintsьzь	25—73	25—23
1928 nce jlnьŋ 11 % lь ecke zajumь	103—66	103 61
1929 nсь jlƍь prosintsьz dəylət otoşlь zajum	100—45	100·05
Krəstiən xuçalьƍьn nƍьtu zajumь	10—85	10—50

S. S. R. Dəylət Bankьsьnьŋ Qazan Өlkə kantorь.

Grazdannar iƍtiвarьna.

Kommunalni munca, parimaxir, həm Uprav- tris. 3 nce yktəвrdən өzlksez eş atnasьn kycələr.

1 nce nomirle munca (Bolaqnьŋ sul jaƍnda) hər kөn irtə səƍət 2 dən, kic 8 ƍa qədər acьq.

4nce nomirle munca: (Arqьь. Məskəy uramь jort № 20-4.) irtə səƍət 7 dən, kic 8 gə qədər acьq.

2 nce nomirle munca: (Bolaqnьŋ uŋ jaƍь, hər kөn səƍət 8 dən, kic 9 gə qədər.

5 nce nomirle munca: (Ərmənski, №4) hər kөn səƍət 2 dən, kic 8 gə qədər.

6 nсь nomirle munca: (Tuqaj uramь, №107, hər kөn səƍət 2 dən, kic 8 gə qədər **acьq.**

Өzlksez eş atnasьna kyckən kөnnən, arzannь вilitlər jəkşəmвe, dyşəmвe, sişəmвe kөnnərdə gnə çiвərelələr.

1 NCE NOMIRLE **cəc alucь** Zur Pralumnьj uram 45 nce nomirle jortta.

3 NCE MOMIRLE **cəc alucь** şul uq uram, 15 nce nomirle jortta.

Hər kөn irtən səƍət 8 dən, kic 10 ƍa qədər acьq. 895

Tatarstan Baş sutьnьŋ sut вaşqarucьlarnnan Janьjşof

вlderə: 1929 nсь jьl, 31 nce dikəвredə, kөndez 1 s. tə Zavotski ur. 5 nce jortta, Qazan şəhərе 3 nce ucaskь xalьq sutьnьŋ 1929 nсь jьl, 22/V daƍь 153 nce qərarь вujnca ŞAKIROF ZAKIRNЬŊ 478 sum вəjə qujlƍan вrər qatlь ike aƍac jortь вarlьq qaraltьlarь вlən həm tөrle jort nərsələrе targi вlən satьlacaq. Jort targiьna qatnaşrƍa tləƍən kşelər yzlərеneŋ həm simiə clinnərеneŋ jortlarь juqlьq xaqnda şəhər kommunxoznnan вlşmə həm 10 % zalok kiterrgə tieşlər. Satьlacaq jort həm nərsələrneŋ ismnek həm вəjələren sut вaşqarucьsьnьŋ xzmət urnnda (Cirnьjşovski ur. jort, 10/20 də sut вaşqarucьlarь вiurosnda) hər kөn 9 - 11 s. kə qədər, satьlacaq jort həm nərsələrne targi kөnndə, targi вulacaq urnda kyrrgə mөmkin.

T. R. вaş sutьnьŋ sut вaşqarucьlarnnan: Janьjşof.

Bөten uqьtucьlar diqqətenə!

29 nсь dikəвr, kic 6 s. tə, Vaxitof məktəвe вinasnda allaszlar jəcəjkese tarafnnan şəhər həm вistələrdəge вarlьq tatar uqьtucьlarьnьŋ çiьlşlarь ytkərelecək. Kөn tərtiвndə „Məktəplərdə dingə qarşь tərвiə həm anьŋ jullarь“ turnda Xuçiof iptəş doklatь. Kily uqьtucьlar өcen məçвyri.

Plətəntөвəge M. O· grupkomь jannndaƍь allaszlar jəcəjkese.

Главлит № 23 Типография им. Алексадрова изд. „Красная Татария“. Кремль 11, 1929 г

Tatglaflit 23 „Krasnaja Tataria“ Gəziteneŋ N. Aliksandrof ismndəge tipografiəse Qazan 1929 jьl Kriml, 11.